

moravský senior[®]

zdarma!

Magazín pro poutavé čtení a volný čas... 12/2021

Viera Fialová: Miluji život

Eva Romanová
má Olomouc v srdci

Jak dopadlo finále
Babičky roku 2021

Andřův stadion
za druhé světové války

FGP TISKÁRNA

FGP®
STUDIO

S NÁMI MÁ TISK BUDOUCNOST

FGP studio

Táboritů 237/1, Olomouc 779 00

 objednavky@fgp.cz +420 585 119 110

www.fgp.cz

OBSAH

ROZHOVOR: VIERA FIALOVÁ

strany 4–6

ZDRAVOTNÍ RÁDCE

strana 7

FINÁLE BABIČKY ROKU 2021

strany 8–9

ANKETA

strana 29

KŘÍŽOVKA

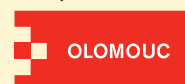
strana 35

Milí čtenáři,
znovu vás prosím, nerezignujte na selský rozum, nenechte se ovlivnit dezinformacemi odpíračů očkování a jděte si pro posilující třetí dávku. Očkování je nejsilnější zbraň proti viru. Už druhé Vánoce budeme prožívat s opatrností, s rozmyslem při volbě, s kým a za jakých okolností se setkáme, s obavou, abychom nenakazili sebe ani své blízké. Ani to ale neubere z významu svátků, které vedou lidi k zamyšlení, zklidnění, k obdarování a projevům dobré vůle. Co kdybychom začali se smiřováním rozpolcené společnosti? Že bychom se přestali dělit na Babišovce a Pirátáky, na Zemanovce a Kavárníky, na antivaxery a podporovatele očkování. Když to dokážeme, bude nám zase fajn. Krásné Vánoce!

Miloslav Kyjevský
Šéfredaktor a vydavatel
Moravského seniora

Magazín Moravský senior finančně podpořili:

Statutární město Olomouc

Olomoucký kraj

MORAVSKÝ SENIOR® – magazín pro seniory Olomouckého kraje, www.moravskysenior.cz

Vydavatel: Moravský senior, z.s., Táboritů 237/1, Bělidla, 779 00 Olomouc, IČO: 03339769, Registrováno pod číslem MK ČR E 21702, vychází každý měsíc / Tisk: Miloslav Kyjevský – FGP studio, Táboritů 237/1, Bělidla, 779 00 Olomouc

Šéfredaktor: Miloslav Kyjevský, e-mail: redakce@moravskysenior.cz / Koordinátorka, distribuce, inzerce: Eva Nádvořníková, e-mail: office@moravskysenior.cz, tel.: 725 190 555 / Distribuci zajišťuje: Česká pošta, s.p., tel.: 800 104 410.

Náklad tohoto čísla je 26 000 ks. Datum vydání: 29. 11. 2021. Redakční uzávěrka příštího čísla: 10. 12. 2021. ZDARMA

DOBROVOLNICE VIERA FIALOVÁ: MILUJI ŽIVOT

Paní Viera věnuje svůj čas dobrovolnictví. Plete zdarma stovky párů ponožek a dalšího oblečení pro olomoucká miminka a pro seniory. Navíc kolem sebe vytvořila skupinu žen, s nimiž plete a šije. Zřídila sbírku víček od PET lahví pro nemocného Lukáška. Pro ohromný zájem o pletené oblečení je paní Viera známá po celé Olomouci. Každý výrobek je originál. Malinké ponožky pro miminka jsou zdobeny kraječkami, kytičkami a mašličkami. Na kontě má i plátěné tašky, čepičky a kabátky, které vždy věnuje kojeneckému ústavu. Plete u televize, zvládá to dokonce při vaření nebo během čtení knížky či časopisu. Pro rok 2020 si paní Viera vytyčila další cíl – pletení oblečků pro psy z útulků, aby jim v kotcích nebyla zima. Ve svých 64 letech je stále neuvěřitelně vitální, má dospělé syny a vnučku. Na své „Adélky“ – děvčata, která vyrábí dárečky na Vánoce pro nejmenší miminka a seniory, nedá dopustit. Miluje život, každé roční období a oči svítící štěstím. A teď nám odvypráví svůj životní příběh.

Světlo světa jsem spatřila 4. října v roce 1955, velmi brzo ráno a doma. Do porodnice mě odvezli, až když jsem byla slyšet. Maminka byla velmi mladá, nebylo jí ani 17 let a můj otec byl voják Československé armády. Otec mi dal jméno Viera, což v češtině znamená víra. Bydleli jsme v domě mých prarodičů. Dědeček byl nejlepší chlap v mém dosavadním životě a u babičky se dalo jíst i z podlahy. Milovala jsem je všechny a oni mě. Byla jsem první dítě, první vnučka. Rimavská Sobota je město, kde jsem se narodila, nachází se ve Středoslovenském kraji poblíž Maďarských hranic a má 26 tisíc obyvatel. Dům se tyčil na náměstí a naproti stál kostel svatého Jána Křtitele.

Můj otec, jak už to bývalo, byl přeložen na Moravu a já s maminkou zůstala a prožívala jsem překrásné tři roky v náručí svých nejbližších. V roce 1958 se narodila moje sestra Anička, tak jsme byly dvě holčičky. V lednu 1959 otec dostal v Olomouci byt a my se stěhovali 450 kilometrů od svých blízkých do tajemna... Mně byly tři roky a kousek a sestře Aničce devět měsíců.

Střípky z dětství

Otec byl Slovák z kraje Juraje Jánošíka, tomu bylo hej, uměl se domluvit, ale my jsme uměly pouze maďarsky. Sloužil v hejčínských kasárnách Julia Fučíka a my

V útulku

bydleli poblíž na ulici Josefa Lady. Denně jsme chodily naproti tátovi do kasáren a bylo to velmi hezké, já, Anička a naše mladá 21letá maminka. Život se vyvíjel velmi pěkně, začaly jsme pochyťovat slovenská slovíčka, krásné dětství... Když nám bylo smutno, vzala nás máma na vlak a my jely za drahým dědečkem a babičkou na Slovensko. A tak jsme cestovaly každý měsíc po tři roky přes půl republiky. Za týden, dva pro nás přijel táta a my jeli zase zpět. Nikdy, co živa budu, nezapomenu na ty krásné chvíle schoulená v dědečkově náručí, který voněl olejovými barvami. Byl malíř obrazů, tu vůni cítím i dnes. Jak ráda bych ti, drahý dědečku, políbila obě ruce. Přišla povinná školní docházka, 1. září 1962 jsem šla do první třídy v Olomouci – Hejčíně. Rodiče mě doprovázeli – otec v uniformě a maminka měla bleděmodrý kostýmek. Velmi jim to slušelo a já už byla velká holka, školačka. Paní učitelka Marie Havlíková byla podle mě velmi stará, bylo jí 52 let a já to tak viděla. Čeština pro mě byla hrůza hrůzoucí – vaše R, Ř, CH a L, co se mně děti nasmály, co já se doma tajně naplakala, ale na veřejnosti ne, nikdy. I tahle písnička jsem se naučila a už tehdy jsem si řekla, že nikdy se nikomu nebudu posmívat a vždy podám pomocnou ruku, protože si lidé mají vždy pomoci, proto jsme lidé. Bylo mi sedm let. V pololetí jsem dostala velkou jedničku a vyznamenání za vzorné chování. V únoru 1963 jsem se ráno probudila, otec seděl na posteli a řekl mi, že mámu odvezli do porodnice a že budeme mít miminko. Bála jsem se o mámu, ale otec mi dal úkol, ať vymyslím do večera jméno pro dítě. Paní sousedka mě odvedla do školy, a když jsem se vrátila domů, řekla mi, že mám sestřičku... Vzala jsem papír a velkým tiskacím kostrbatým písmem jsem napsala DOVEZTE MI VLASTIČKU. Tak a byly jsme tři holky, já, Anička a Vlastička.

Mládí v olomouci

Život byl krásný, byly jsme velmi hodné děti, nikdy jsme nebyly potrestané, stačilo se na nás podívat a hned jsme věděly, co se po nás chce. Do šesté třídy jsem šla do školy do Řepčína na Svatoplukovu 11, vedle nás byla chirurgie a kino Jiskra, naše třídní učitelka paní Marie Dvořáková-Sobotová byla mladá, krásná, štíhlá, světlouhlá. Celá třída ji měla velmi ráda a nikdy jsme na ni nezapomněli. Dodnes každý rok 4. června jí přejeme k narozeninám, letos jí bylo 81 let. Ze školy jsem se šla učit do Prostějova do oděvního průmyslu a později ještě na Štursovku, obor prodavač a udělala jsem si i pedagogické minimum, abych mohla učit učně na prodejně.

Pomoc potřebným

Miluji život ze všech stran – jaro vůně hlíny, léto sluníčko a šum dětí o prázdninách, podzim šustící listů v parku pod nohama, mlhy, dušičky. Zima zase sníh, Vánoce, vůně pomerančů a jehličí. Co je krásnější? A že je mír, nedokážeme to ani ocenit. Vdala jsem se, mám dva dospělé syny, velmi dobře situované a vychované. Jsem

S výrobky

Při práci

pyšná máma, mám krásné snachy a vnučku Barunku, která je zdravotní sestřička. Celý život jsem milovala ruční práce, tak jako i moje sestry – pletení, šití, vyšívání. Pracovala jsem 42 let, a když jsem šla do důchodu, přemýšlela jsem, že těžko budu koukat jen z oken. Dala jsem na Facebook inzerát, že hledám ženy pletářky, které jsou ochotné zdarma plést pro potřebné. Ozvaly se báječné ženy z celé republiky, tak jsem je dala dohromady. V té době se narodila mé kolegyni holčička Adélka a já svou nadaci po ní pojmenovala. Je to asi patnáct let. Celé roky se setkáváme čtyřikrát do roka a v prosinci jdeme na punč na olomoucké náměstí. Dámy dovezou všechno, co napletly, vyrobily a já každý rok obdarovávám olomoucké porodnice, domovy důchodců a všechny instituce, které bedlivě hlídám a které potřebují naše podání ruky. Velmi nás tahle práce obohacuje. Olomoučané nám kupují pletací přízi a darují ji zdarma, my tak můžeme vdechnout život úžasným výrobkům. I letos budeme rádi za každé deko vlny, nosit ji můžete například do květinářství EVA v Hynaisově ulici číslo 11. Můj muž má pro mě velké pochopení, neboť bydlet se mnou s přízi v každém koutě našeho malého bytu by málokdo zvládl, a aby toho nebylo málo, začala jsem se ještě zajímat o psy v útulku. Udělali jsme i sbírku na opuštěná zvířátka a každý měsíc posíláme na veterinu nebo Lize pro ochranu zvířat. Darovali jsme jim výrobky

do tomboly a při dni otevřených dveří jsme vybrali neobyčejnou částku 78 000 korun. Zřídila jsem sbírku víček z PET lahví a vybrali jsme několik tun, malý Lukášek si tak mohl pořídit elektrický vozíček. Vyřizovala jsem pro bezdomovce doklady, aby si mohli na poště vybrat peníze, chodila s nimi k lékaři, protože někteří by to odbyli mávnutím ruky. Ženu, kterou jsem našla v ruině s vysokými teplotami se zápallem plic, volala k ní záchrannou službu a ukázala, kde leží, s úspěchem zachránili.

Žena regionu

Vloni mě nominovali na Ženu regionu Olomouckého kraje. Získala jsem ocenění ve Vlastivědném ústavu – první místo za Olomoucký kraj. Když vyhlášovali moje jméno, bylo to, jako když slyšíte poprvé pláč novorozence – úžasný pocit. Olomoučané pro mě vybrali několik stovek kilogramů pletací příze, za to jim velmi pěkně děkuji. Jen mě trochu mrzí, že naše radnice ani po mém vyhlášení ženy regionu si na mě nevzpomněla s gratulací nebo slůvkem v radničních listech, možná to nevěděli. Celý týden to bylo v televizi na TV Morava. Nechovám ale žádnou zášť. Olomouc miluji, nikdy toto krásné město neopustím a jsem velmi ráda, že nás můj otec sem vzal a my poznali Moravu, nejpěknější místo v republice.

Viera Fialová, Kateřina Benešová

Foto: archiv Viery Fialové + Moravský Senior

STUDENÁ VODA ZEBE, ALE TAKÉ LÉČÍ

Už naši předkové věděli, jak je zdravá koupel ve studené vodě. Převážná část lidí vstoupí do sprchového koutu a otočí kohoutek na červenou, aby nám tekla co nejteplejší voda. Teplá voda má relaxační a sedativní účinky. Po takové sprše se vám bude dobře spát. Obecně ale platí, že horkým koupelím bychom se neměli oddávat denně. Podle odborníků je zdravější se pravidelně sprchovat a koupel ve vaně zařadit jednou za týden. Pro relaxaci by měla mít voda 38–40 °C a ideální doba strávená ve vodě je do 30 minut. Lidé s vysokým krevním tlakem a ti, kteří trpí rizikem srdečních chorob, by v horké vodě neměli trávit dlouhý čas vůbec. Stejně tak ženy, které trápí časté záněty močových cest.

Zdravotní benefity sprchování studenou vodou

1. Zvýšená bdělost

V reakci na šok studenou vodou začneme dýchat hlouběji do plic a zvyšuje se přísun kyslíku do krve. Tím tělo produkuje teplo. Srdeční tep se zrychluje a srdce se zaplaví čerstvou krví. To nám dá dávku energie.

2. Zlepšení kvality pokožky a vlasů

Teplá či horká voda má tendenci příliš vysoušet kůži. Lepší je používat studenou vodu, jelikož napíná pokožku a póry, a tím působí jako prevence proti jejich ucívání. Co se týče vlasů – studená voda nevyplavuje tolik přírodních olejů kůží, které se pak musejí nahrazovat různými kondicionéry. Vlasy jsou chráněny přirozeně proti poškození a drží si svůj lesk.

3. Studená voda trénuje imunitní systém a podporuje cirkulaci krve

Zvýšená cirkulace krve zlepšuje průchodnost tepen a snižuje krevní tlak. Jelikož krev je hlavním přenašečem látek v těle, zlepšení jejího oběhu má za následek efektivnější vstřebávání kyslíku do mozku, svalů a vnitřních orgánů. Tím se zvyšuje i vstřebatelnost vitamínů, potravinových doplňků atp.

4. Odstraňuje deprese

Díky tomu, že nízká teplota probudí teplotní receptory v kůži, ty vyšlou velké množství elektrických impulsů, periferních nervových drah do mozku. To produkuje antidepressivní efekt a podporuje dobrou náladu. Sprchování ve studené vodě přispívá ke snižování stresu a má tak pozitivní vliv na psychiku.

5. Podporuje snížení tělesné váhy

Ochlazené tělo začne vyžadovat více energie na udržení stálé vnitřní teploty, což urychluje metabolismus a tělo spotřebovává zdroje energie v podobě tuků a cukrů.

Léčba teplou a studenou vodou je používána v lázeňské léčbě a je známá jako Skotské stříky. Jde o tradiční Kneippovy metody.

Jak začít?

Střídavé sprchování začíná příjemně teplou až horkou sprchou. Pak vodu nastavte na chladnou až studenou a začnete u nohou, u pravého chodidla na vnější straně

(na nevdálenějším místě od srdce) a pak sprchujte z vnější strany až po kyčel. Po té přejděte na vnitřní stranu stehna a sprchujte zpět k chodidlu. Na levé noze provádějte postup stejně. Když se osmělíte, přicházejí na řadu ruce. Začněte na pravém hřbetu ruky směrem až po rameno a paži po vnitřní straně zpět až po dlaň. Toto opakujeme dvakrát. Většina lidí také neví, jak rozdílně lidské tělo na rozdílné teploty vody reaguje a jak toho lze využít. S otužováním je potřeba začít pomalu a opatrně, protože teplotní šok může být pro srdce velmi nebezpečný.

Pravidla otužování

- Při otužování ve sprše přecházejte z teplé vody na chladnější postupně a každé další sprchování studenou vodou prodlužujte.
- Důležitá je pravidelnost – udělejte si z něj každodenní rituál.
- S otužováním je dobré začít jen tehdy, když se cítíme zdraví a „v pohodě“.
- Ve venkovní vodě je nejlepší začít s otužováním už v létě a proplavat se až do zimy. Tělo si tak na chlad zvyká postupně a přirozeně.
- Otužování v rybnících, jezerech a řekách pro jistotu podnikajte vždy s partákem.

Studie ukázaly, že při ponoření těla do vody 4,4 °C dochází už za dvacet vteřin ke zvýšení hladiny noradrenalinu o 250 %. Ten mimo jiné roztahuje cévy ve svalech a zvyšuje tak jejich okysličení. Voda už při teplotě 14 °C dokáže při delším ponoření zvýšit hladinu dopaminu, který v mozku umožňuje přenos impulsů. V našem těle dopamin hraje zásadní roli u vzniku emocí, motivace a vyvolává příjemné pocity.

Dnes otužování zažívá velký rozmach a částečně se stalo i módní záležitostí. Bezpečnost je na prvním místě, berte ohled na svůj věk i zdravotní stav. Není dobré proces úspěchat a ani ho pojmout ve smyslu „kdo víc vydrží“.

**Stanislava Zavadilová,
odborná zdravotní sestra**

OLOMOUCKÉ FINÁLE BABIČKY ROKU 2021: KORUNKA ZŮSTÁVÁ V KRAJI

Jako rozevláté tanečnice, nápadité básnířky a recitátorky, vtipné ochotnické herečky, krojované patriotky – ale také třeba jako energií nabitý a nespoutaný Freddie Mercury. Tak se představily finalistky třetího ročníku celorepublikové přehlídky seniorské krásy s názvem Babička roku 2021. Soutěž vyvrcholila za přísných protiepidemických opatření na olomouckém Výstavišti Flora.

Nejvíce kreativní babičky, které zaujaly v krajských kolech, postoupily do prestižního finále, které sledovala zhruba pětistovka diváků. A právě babička Helena Seidlová, která je doma v Zábřehu, uspěla mezi konkurenčí z celé republiky a korunka tak nejméně rok zůstane

v Olomouckém kraji. Druhá skončila Emílie Říhová z Tábora v Jihočeském kraji, která si zároveň vysloužila titul Babička sympatie. Bronzovou Babičkou roku 2021 se stala Helena Pechočiaková ze Stráže nad Nisou v Libereckém kraji.

Zakladatelka a prezidentka soutěže Milena Hesová, předsedkyně Krajské rady seniorů Olomouckého kraje, zhodnotila třetí ročník Babičky roku jako vydařený. V loňském finále musela hlasovat porota na dálku způsobem on-line, vládní opatření totiž nedovolovala uspořádání hromadné akce. (red)

Foto: Moravský senior a Jan Gebauer

Prezidentka soutěže Milena Hesová opět ukázala, že umí nádherně zpívat.

Emílie Řihová

Helena Pechočiaková

Helena Seidlová

Vítězky s Babičkou roku ze Slovenska Evou Arvayovou (vpravo).

KRASOBRUSLAŘKA EVA ROMANOVÁ OPĚT V OLOMOUCI: POCHOPENÍ, OBĚTAVOST, ÚCTA

Před nedávnem navštívila Olomouc její rodačka a jedna ze světových osobností sportovní historie paní Eva Graham Romanová. Pozornost jí patřila během memoriálu jejího bratra Pavla v tancích na ledě všech kategorií, pořádaného každoročně v listopadovém termínu na olomouckém Zimním stadionu. Po dokonalé přípravě ji tentokrát přijaly náměstkyně primátora Markéta Záleská a Eva Kolářová, které po společném obědě následně uspořádaly veřejnou besedu na půdě Divadla Šantovka.

Stále přirozená paní Eva

S paní Evou jsem se tentokrát sešel již podruhé v životě. Poprvé to bylo neznámé setkání nepřipravené z mé strany, plné obav a zbytečné opatrnosti, zprostředkované dlouholetou přítelkyní Evy paní Janou Bubenkovou. Ukázalo se však, že obavy byly zcela zbytečné, neboť přirozenost a empatie této v Anglii dlouhá léta žijící dámy mne naplnily radostí a staly se podnětem k následné, dokonale připravované a překvapením naplněné přípravě k odhalení tajemství člověka, který dobyl svět svými výkony na bruslích v průběhu šedesátých let minulého století.

Vždy říkám, dle zásad mého učitele pana doktora Ticháka, že píšu a informuji jen o tom, co jsem zažil, co jsem viděl či čeho jsem se mohl účastnit. Proto si dovoluji vtáhnout do hry i další pamětníky, již mají k tématu co říct a na co vzpomenout. Na besedu v divadle jsem tedy i s fotografiemi přivedl mého kamaráda a kolegu z práce pana Františka Kadlčíka, rodáka a celoživotního soka z Náměšti na Hané, se kterým se Eva (coby s dítětem školou povinným) neviděla více jak padesát let, od doby, co společně s bratrem Pavlem trávili dětství u prarodičů v Náměšti na Hané.

Dnešní rozhodčí? Nechápu!

Přirozeně se tedy vzpomínky při rozhovoru dotkly i dětství v Olomouci a Náměšti ještě před tím, než celá rodina přesídlila do Prahy za otcem – ministerským úředníkem a prvním trenérem svých dětí, který vždy dbal na poctivou a všeobecnou přípravu svých tří dětí ve všech sportech. Ať už to bylo kolo, lyže, tenis, fotbal, plavání či bruslení, vše bylo dokonale připraveno stran systému výuky a nezměrné poctivosti, na kterou byly děti po celý život orientovány a systematicky k ní i vedeny. V rozhodujícím okamžiku se vždy projevila i otcova zásada a neústupnost dostat děti tam, kam patřily dle přání svých rodičů. Proto následně pro své děti sehnal špičkovou trenérku Mílu Novákovou, jež děti přivedla až na výsluní a otevřela jim dveře do světa. Stejně jako maminka – garderobiérka a krejčová na Barrandově, autorka většiny kostýmů a fúry zlepšení a technických fines s dokonalostí a plnou funkčností v té době nedostupných kostýmů a hlavně materiálů na jejich zhotovení.

Při rozhovoru o sportu jsme se dostali až na samou podstatu vyvíjející se situace v pravidlech, kdy se Eva přiznala, že dnešní pravidla a výkon rozhodčích nechápe,

a proto se do této problematiky vůbec nemíchá. Stejně jako já jsem poznamenal, že za nás při závodech „à la brasse“ stylu prsa se nesměla přelít voda během plavání přes hlavu. Zatímco dnes je potápění hlavy během závodu naprosto přirozené a zrychluje tak styl k lepšímu výkonu.

Rodinné tragédie

Při pokračujícím hovoru jsme došli na další společné a pozoruhodné téma. Bratr sourozenců Romanových byl po svévolném prodloužení pobytu v Rakousku a následném návratu zatčen a strávil více jak dvouletý pobyt ve vězení. Přesně řečeno v nechvalně známém politickém kriminále. V rodině jsem zažil něco velmi

podobného, kdy se můj strýc ve věku necelých dvaceti let dostal do výkonu trestu v nejtěžším kalibru politického rovnání se s odpůrci režimu. Tudíž objevilo se další téma rozhovoru. Bratr Zdeněk napsal hezkou knihu o svých sourozencích a následně skončil dlouhodobým životem v zahraničí, což později mělo vliv i na možné setkávání rodičů Romanových s Evou a Pavlem. Závěrem se dá říci, že všichni Romanovi s výjimkou Evy neměli život nejlehčí.

O to více musíme ocenit, že Eva díky svým zkušenostem, životnímu rozhledu, obětavosti a empatii prožívala a dále prožívá život pestrý. Už od dětství pečovala a pečuje o zvířata (v Náměšti při dětské brigádě o telata) poslze s manželem o šimpanzy, psy, dále o koně a holuby. Ze zvířat čerpala sílu, životní elán a nechává se unášet na vlně osobní aktivity při pravidelném pohybu v plavání, v tenisu a práci na zahrádce, a v péči o holuby, kteří jí zůstali po manželovi a o které se stará dle daného slibu panu Grahamovi.

Otec zemřel na onkologické onemocnění krátce po překročení šedesátky. Život Pavla byl předčasně ukončen

autohavárií, kdy po opravě vozu kamaráda jej potřeboval vyzkoušet a při rychlé kontrolní jízdě nepřipoután bezpečnostními pásy narazil do stromu.

Olomouc v srdci

Jen maminka dožila střídavě v Čechách a Anglii do vysokého věku, při němž několikrát hodnotila Pavlovu životní vášeň a nezměrnou touhu po pobytu na předních místech, na výsluní. V tanečním páru „našich dětí“, jak byli lidem označováni a vnímáni, Pavel držel projev postavením, technikou a elegancí, zatímco Eva vnášela do projevu ženskost, laskavost a empatii.

A tyto vlastnosti jí vydržely až dodnes. Vždy hýřila pochopením, obětavostí a pozorností ke všemu živému, úctou ke starším, zkrátka k lidem, kterých si vážila a se kterými žila a dotvářela svoji představu o slušné a fungující společnosti.

Přejme paní Evě, aby se jí to dařilo a ráda se často vracela do Olomouce, Náměšti, na Moravu a do Čech, do její milované země, kterou stále nosí v srdci a nezapomíná na ni.

Martin Skutka

Foto: Daniel Schulz

NOVÉ AUTOBUSY PRO OLOMOUC JSOU KOMFORTNĚJŠÍ A HLAVNĚ BEZPEČNĚJŠÍ

Cestující městské hromadné dopravy v Olomouci mohou využívat další nové autobusy. Do provozu vyjely poprvé v pátek 5. listopadu. Autobusový park městského dopravního podniku vylepšily tentokrát čtyři autobusy typu Solaris Urbino. Lidem příjemnější cestování a zvýší bezpečnost provozu.

„Aktuálně jsou v Olomouci dva autobusy Solaris Urbino 12 a dva autobusy Solaris typu Urbino 18,“ uvedl předseda představenstva Dopravního podniku města Olomouce Jaroslav Michalík. „Jedná se o první část z celkem deseti vozidel, které mají být dodány na základě smlouvy uzavřené letos na jaře. Druhá část autobusů bude v Olomouci na jaře.“

Oproti vozům z roku 2017 a 2018 mají nové autobusy celou řadu vylepšení. „Z pohledu bezpečnosti je jejich největším přínosem pasivní antikolizní systém, který sleduje prostor v blízkosti vozidla a může tak zabránit kolizi s cyklistou či chodcem, sleduje jízdní pruhy, hlídá vzdálenost od vozidla jedoucího před ním, omezení rychlosti nebo dokáže rozpoznat dopravní značky. Autobusy mají i funkci přisvětlení v zatáčkách či automatické rozsvěcování světlometů podle denní doby,“ popsala

nové autobusy mluvčí DPMO Martina Krčová. Podstatným zvýšením komfortu cestování je i klimatizace prostoru celého vozu, větší vnitřní LCD monitory nebo místa pro nabíjení mobilních zařízení přes USB. „Celková hodnota smlouvy na dodávku autobusů je 72,3 milionů korun bez DPH,“ doplnila Krčová.

Nové autobusy je dnes možné potkat na linkách č. 12, 13 a 16, ale budou nasazovány na většinu autobusových linek, které DPMO provozuje.

MĚSTO POMOHOLO ZÁCHRANCE. ŠPIČKOVĚ VYBAVENÉ SANITKY ZAJISTÍ LEPŠÍ PÉČI

K lepšímu vybavení sanitních vozů Zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje opět přispělo město Olomouc. Pokračuje tak dlouhodobá spolupráce s jednotlivými složkami Integrovaného záchranného systému Olomouckého kraje.

„Pravidelně podporujeme finančně jednotlivé složky IZS. Naše podpora a vzájemná spolupráce je zárukou maximálního zajištění bezpečí občanů. Spolupráce se zdravotníky i hasiči je přínosná pro všechny strany,“ vysvětluje primátor Mirek Žbánek. „Kvalitní vybavení hasičů i zdravotníků je klíčové, umožňuje účinnější řešení krizových situací,“ dodává primátor Žbánek. Podpora složek IZS je v Olomouci pravidelná a nadstandardní.

V pondělí 15. listopadu podepsal primátor Žbánek spolu s ředitelkou Záchranné zdravotnické služby Olomouckého kraje Andreou Rakovičovou smlouvu o poskytnutí dotace z programu Podpora společensko-prospěšných projektů ve výši téměř 75 tisíc korun. S touto pomocí záchranníci nakoupí speciální nástroje, jako je intraoseální vrtačka, která pomáhá zajistit žilní řečiště v komplikovaných případech, vakuová matrace, která slouží k imobilizaci pacienta při úrazech a elektrické odsávací pumpy s uzavřeným systémem odsávání. „Tyto přístroje slouží k neodkladné přednemocniční péči. Všechny použijeme

k vybavení sanitních vozů v Olomouci,“ uvedla ředitelka ZZS Rakovičová.

Všechny pomůcky, zakoupené ZZS s podporou města, zvyšují šance pacientů na přežití i na co nejmenší následky zranění. Obdobně to bylo předloni, kdy přispělo město zdravotnickým záchranářům částkou přes 83 tisíc korun na obměnu speciálních zásahových resuscitačních a záchranářských batohů do sanitních vozů. Další dotaci ve výši 90 tisíc korun ve stejném roce dostali i na nákup lineárních dávkovačů do sanitek.

Dlouhodobě spolupracuje město i s profesionálními hasiči. Město jim pomáhá s nákupem vybavení a hasiči naopak městu vycházejí vstříc při řešení různých krizových situací. To se mnohokrát potvrdilo, aktuálně například při zvládnutí covidové pandemie.

Profesionálním hasičům město jen v posledních dvou letech přispělo například částkou 1,4 milionu na zakoupení speciálního velitelského vozidla, letos to bylo 600 tisíc korun na pořízení termokamer. V předchozím roce přispělo město hasičům na zakoupení speciálních senzorů statické stability, které najdou využití při poškození budov a vyhodnocení rizika sesunu, sady pro korunkové vrtání do betonu a nové seskokové matrace. Celkově šlo o 720 tisíc korun.

• OTEVŘENÁ RADNICE • OTEVŘENÁ RADNICE • OTEVŘENÁ RADNICE •

Zajímalo by mě, jestli se bude něco dělat pro to, aby v ulici Dlouhé nejezdila auta tak rychle. Na cestě jsou dva přechody, kde chodí i děti, a rychlost některých aut je skutečně až děsivá.

Bude se s tím něco dělat a máme už i připravený postup. Nechali jsme zpracovat projektovou dokumentaci, a její součástí je nahrazení obyčejného přechodu nasvětleným přechodem s vyvýšeným pásem, který umožní nejenom bezpečnější přecházení, ale také přinutí řidiče zpomalit. Tento projekt již získal stavební povolení, na realizaci stavby si ale ještě

musíme počkat, až skončí další již rozběhnuté stavby. V tuto chvíli totiž probíhá více investičních akcí, které musíme dokončit. Druhým důvodem je skutečnost, že tato ulice je součástí objízdných tras. Kdybychom teď uzavřeli další ulici, Olomouc by se stala neprůjezdná. Se spuštěním projektu tudíž počítáme v momentě, kdy se situace na jiných stavbách zklidní. Tento projekt v Dlouhé ulici je důležitý i s ohledem na plánovaný park, který by zde měl v nejbližších letech vzniknout a měl by se stát přirozeným spádovým centrem pro lidi z lazeckého sídliště.

Dotazy určené olomouckému primátorovi do naší pravidelné rubriky Otevřená radnice můžete posílat mailem na adresu redakce@moravskysenior.cz nebo poštou na adresu Moravský senior, Táboritů 237/1, 779 00 Olomouc

DAROVAT KREV JE TEN NEJLEPŠÍ DAR. RADNICE DÁRCOVSTVÍ PODPORUJE

Mnohaletou spoluprací s městem Olomouc v oblasti dárcovství krve ocenil Český červený kříž. Náměstek primátora Otakar Štěpán Bačák převzal od předsedy Oblastního spolku ČČK Marka Jukla pamětní plaketu „za dlouhodobou podporu dárcovství krve“. Vedení města tuto aktivitu podporuje u svých zaměstnanců a propaguje ji veřejně, například v Olomouckých listech. Jedním z historicky nejštědřejších dárců v našem regionu je ostatně právě pracovník olomouckého magistrátu. „Převzít toto čestné ocenění bylo pro mne i pro město Olomouc ctí. Současně bych chtěl připomenout, že právě v této době Transfuzní stanice Fakultní nemocnice Olomouc intenzivně hledá nové dárce krve,“ uvedl náměstek primátora Otakar Š. Bačák. „Těto základní životní tekutiny není nikdy dost a v poslední době kvůli komplikacím s infekční pandemií to platí dvojnásob. Přitom právě dobrovolné dárcovství krve patří k nejlepším cestám, jak být prospěšný druhým.“

Mezi zaměstnanci magistrátu je množství pravidelných dárců, k nimž se připojil také primátor Mirek Žbánek. Nejvýrazněji se mezi nimi vyjímá jméno Ondřeje Chotěnovského, který je v počtu darování nejen radničním rekordmanem. „Darovat krev rozhodně má smysl. Mohu říct, že je opravdu krásný pocit, když člověk může darovat to nejcennější, co má, tedy krev,“ říká jeden z nejpilnějších dárců krve v Olomouci Ondřej Chotěnovský. IT odborník, který pracuje na olomouckém magistrátu, nedávno absolvoval jubilejní pětistý odběr! Kromě toho

se intenzivně podílí na propagaci dárcovství, k němuž přivedl řadu dalších lidí.

Pokud o darování krve uvažujete, jste zdraví a máte trvalý pobyt v ČR, pak si můžete zamluvit první návštěvu transfuzní stanice na odkazu:

<https://transfuzka.fnol.cz/budu-vhodnym-darcem>

NOVÁ LIPOVÁ ALEJ MŮŽE CESTU NAD LOŠOVEM KRÁŠLIT DVĚ STOLETÍ

Nové stromy v listopadu vysadili dobrovolníci v olomoucké městské části Lošov. V prostoru pod místní hvězdárnou vzniklo nové stromořadí, ve kterém je celkem 24 lip. Společnou výsadbu stromů pořádá město a komise městské části Lošov. Je to první z plánovaných krajinných úprav, které mají v této části města do budoucna vzniknout. Následovat budou i obnovy původních mokřadů či vytvoření ovocného sadu.

Nová alej lip srdčitých, která vyrostla na pozemku města, teď lemuje polní cestu vedoucí k místní hvězdárně. Lípy jsou odolné stromy, které mají potenciál růst zde bez problémů i dvě století. S výsadbou místním pomohli pracovníci Lesů města Olomouce, kteří předem vyhloubili výsadbové jámy. Na místě byly připraveny sazenice stromů, kůly a vázací materiál. Do výsadby se zapojilo množství dobrovolníků včetně primátora Miroslava Žbánka, takže akce netrvala ani příliš dlouho.

„Pozemek vybraný pro výsadbu aleje zároveň zatravníme, a to z důvodu svažitosti území a s tím spojené eroze, ke které zde dochází zejména při přívalových srážkách,“ vysvětlila Eva Škodová z útvaru hlavního architekta magistrátu.

Výsadba aleje v Lošově je první z plánovaných krajinných úprav, které mají tuto část města v budoucnu proměnit. „Připravujeme zde celý soubor opatření, která budou mít pozitivní vliv na protierozní a biologické funkce v okolní krajině. Ať už jsou to travnaté pásy, výsadby protierozních pruhů dřevin, mokřad i ovocný sad. Proto jsme ve spolupráci s komisí v Lošově vytypovali pozemky v majetku města nebo v majetku státu, které by

byly vhodné z hlediska prostorového rozmístění v krajině a z hlediska pozitivních dopadů na celé území,“ objasnil další plány v této části města primátor Mirek Žbánek. Už samotné výsadbě lipové aleje tak předcházela řada jednání. Na pozemcích v Lošově totiž hospodaří zemědělci, kteří museli nejprve souhlasit s vytvořením výsadeb v krajině a podpořit i plánovanou biodiverzitu v území. „O vysazené lípy se budou starat místní občané, někteří už vyjádřili zájem o adopci stromů,“ uzavřel předseda KMČ Lošov Miroslav Charouz.

NOVÉ STROMOŘADÍ ZLEPŠÍ VZHLED I ATMOSFÉRU RUŠNÉ VELKOMORAVSKÉ ULICE

Jednu z nejrůšnějších ulic v Olomouci postupně ozdobí nové stromořadí. V části Velkomoravské ulice probíhá výsadba pětasedmdesáti platanů, které nahradí dožívající lípy. Je rozdělena do dvou etap, první se uskuteční do konce roku, druhá je v plánu na podzim 2022.

Celkem 48 platanů, které vytvoří budoucí nové stromořadí, vysadí zahradníci ještě letos v části ulice mezi křižovatkami s ulicemi Schweitzerova a Rooseveltova. „Postupnou obnovu zeleně podél této velmi frekventované komunikace připravujeme na základě studie, kterou pro nás zpracovala krajinářská architektka. Smyslem je, aby tady zeleň nejen zůstala, ale aby zde stromů rostlo daleko více a navíc dokázaly lépe odolávat náročnému prostředí města,“ objasnil náměstek primátora pro oblast městské zeleně Otakar Štěpán Bačák.

Linii dožívajících osmnácti lip po levé straně ulice ve směru od řeky Moravy do centra nahradí zcela nová skupina stromů. „Jde o druh platanů západních s užší korunou, *Platanus occidentalis*. A co je důležité, stromů tam bude skoro třikrát více než nyní. Tento typ platanů dokáže do budoucna zajistit perspektivu zeleně a přispět ke zlepšení životního prostředí v místě silně zatíženém dopravou. Potvrzuje se to například i podél navazujících úseků Velkomoravské ulice, kde už tento druh platanů roste,“ doplnil náměstek primátora Bačák. Dožívající a usychající lípy budou pokáceny.

Druhou etapu obnovy stromů podél frekventované třídy město plánuje na podzim 2022. Už za rok by tak dožívající javory na opačné straně Velkomoravské ulice mělo nahradit dalších 27 platanů.

Máme na to třídít

#menimeolomouc

OLOMOUC

Olomouc je i vaší zásluhou jedničkou ve třídění odpadu. A my chceme, aby to tak zůstalo i nadále. Přestože se zvyšuje množství vyprodukovaného odpadu, náklady na jeho svoz i likvidaci, nepolevujeme ve snaze udělat pro vás třídění co možná nejpohodlnější. Modernizujeme kontejnerová stání, zvyšujeme počet nádob na tříděný odpad a v městské části Povel testujeme třídění zbytků z kuchyně.

On-line mapu všech nádob na odpad najdete na webu: www.olomouctridi.cz

www.olomouctridi.cz

KNIHA O ZLOČINECH V OLOMOUCKÉM KRAJI: MYŠLENKY SKRYTÉ OPONOU

Milí čtenáři, v letošním roce jsme se rozhodli pro jiné pojetí našich příspěvků. Loni jsme vám radili, jak se zachovat v určitých situacích a jak se nestát obětí trestného činu.

V následujících číslech vám chceme představit knihu pod názvem „Myšlenky skryté oponou“, která byla vydána v roce 2018.

Publikace, na níž se podílel kolektiv policistů Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, umožňuje čtenáři ohlédnout se za nejtěžšími zločiny spáchanými v Olomouckém kraji. Připomíná dvanáct skutečných případů z let 1996–2015, přepracovaných z policejních spisů do literární podoby. Přibližuje náročnou práci kriminalistů odhalujících a objasňujících zvláště závažné trestné činy, jakými jsou vraždy. Poodhaluje kriminalistické postupy, taktiku a metody vyšetřování a současně odkrývá duševní pohnutky, motivy i psychologické profily pachatelů jednotlivých případů.

Knihu nenajdete v prodeji, několik výtisků jsme však věnovali do obecních nebo městských knihoven, kde jsou k zapůjčení.

SMRT NOVODOBÉHO OTROKA

S pojmem otrokářství či otrok má většina z nás spojenou dobu již dávno minulou, dobu starověku. Někteří i utrpení afrických černochů na americkém kontinentu, které ukončila válka Severu proti Jihu. Mnozí z nás slyšeli také o novodobých otrocích z chudých zemí sloužících novodobým zbohatlíkům. Sotva by ale někdo pojem otrok spojoval s Českou republikou dnešních dnů. A přece se v jedné malé vesničce na Přerovsku odehrál příběh, který měl k otrokářství velmi blízko.

Když se v prvním desetiletí jednadvacátého století, krátce po roce 2000, nastěhovali do menší moravské vesničky Romové, bylo to hotové pozdvižení. Přes určité neshody si ale nakonec obyvatelé obce na nové sousedy s menšími výhradami zvykli. Nijak zvláště se nelišili od ostatních starousedlíků a vedli celkem spořádaný život. Od ostatních členů romské komunity se poněkud víc lišil jejich otec Dezider. Hlava rodiny. Přestože měl v obci pověst podivína a taky blázna, v romské rodině měl neotřesitelnou pozici a budil respekt nejen svým hierarchickým postavením, ale i robustní nepřehlédnutelnou postavou. Poněkud záhadnou postavou byl pro sousedy jakýsi „rodinný přítel“, který žil společně s Romy v domě. Křestním jménem Rudolf. Nikdo z vesnice ani pořádně nevěděl, kde se tam vzal. Všimavým sousedkám nemohlo uniknout, že světlá barva pleti tohoto podivného nájemníka jaksi „do rodiny nezapadá“. Ale jaké vazby tohoto obyvatele domu s rodinou pojily,

nikdo z obce netušil. Mírně ošuntělý muž neurčitého věku se většinou pomalu pohyboval po dvoře. Štípal dříví a vykonával různé práce, které byly v domě zapotřebí. Z domu vycházel jen zřídka. Byl téměř nemluvný a nikomu se s ničím nesvěřoval. Když jednou za čas vyšel před plechová vrata, náhodně procházející sousedy sice se zvláštním úsměvem na tváři pozdravil, ale dál se věnoval své práci. Prapodivné soužití, zdálo se. Ale koneckonců, „každá vesnice má svého obecního blázna a některá i dva“. A tak plynul čas a lidé si přestali svých romských sousedů i jejich podivného podnájemníka nějak výrazněji všimnout. S výjimkou několika mála dnů v roce, kdy bylo v romské komunitě „poněkud veseleji“ a vášně rozdováděné rodiny muselo řešit auto s majákem na střeše.

Všední život vesničanů byl narušen i jednoho pošmourného dušičkově listopadového dne roku 2009. Byl pátek ráno. Romská rodina nasedala do svého staršího automobilu a odjížděla někam pryč. Jejich odjezd se nedal přeslechnout. Halasné pokřikování tak charakteristické pro tuto menšinu obyvatel se rozléhalo po celé vsi.

Po jejich odjezdu nastal klid a nadcházející víkend byl pro ostatní obyvatele obce jako každý jiný. Ale jen zdánlivě. Nikdo ze sousedů netušil, že nedaleko, ve dvoře polorozpadlého domu na konci vesnice, umírá člověk. Pan Rudolf. Umíral několik hodin a v naprostém osamocení. Jeho bezvládné tělo ležící jako pohozená loutka mezi rozházenými dřevěnými poleny našel v neděli

odpoledne Štefan. Mladší ze dvou synů Dezidera. Chvilí trvalo, než se odhodlal přivolat lékařskou pomoc. „Přijďte! Ale rychle! Rudo se nehýbe...“ oznámil záchranářům telefonicky. Před příjezdem záchranky dorazil domů i vůdce klanu, otec Dezider a zbytek rodiny. Zkušení záchranáři bezpečně poznali, že panu Rudolfovi už není pomoci. Smrt na první pohled jako každá jiná. Mrtvý ležel na břiše a vypadalo to, jakoby spal. Pozornému lékaři však neuniklo, že tělo zemřelého nese známky možného násilí. Neváhal a vytočil telefonní číslo místně příslušného policejního oddělení.

Policisté z obvodního oddělení byli na místě velmi brzy. „Tak co se tady vlastně stalo?“ směřoval dotaz jednoho z policistů na Štefana. Ten jim stručně ve dvou větách sdělil, že našel Rudu ležícího na dvoře na zemi. „Umřel. Nic víc nevím.“ Skoupý na slovo byl i jeho otec Dezider. „Dajte mi pokoj,“ bylo jediné, co pronesl. „Nějak se mi to celé nezdá,“ prohodil nenápadně policista ke svému kolegovi. „Volej kluky z kriminálky.“ Kriminalisté z Přerova podrobně ohledali místo nálezu a jeho okolí. Přivolaný soudní lékař se přiklonil k možnému násilí. „Soudní pitva nám prozradí víc.“

Kriminalistům neuniklo, že dům, který navenek rozhodně nepůsobil jako zámožná vila, byl docela slušně zajištěný před vniknutím nepovolaných osob. Na oploceném dvorku domu se pohyboval středně velký pes

neurčitého plemena. Nepůsobil rozhodně přátelsky. Naopak. Při příchodu policistů se choval značně agresivně. Ve světle těchto poznatků se jevil jako málo pravděpodobné, že by se na dvorku po odjezdu majitelů pohyboval někdo úplně cizí. „Ten pes pravděpodobně útočnicka znal. Mohl to být někdo z domácích. Nebo někdo, kdo rodinu alespoň občas navštěvoval,“ usoudili kriminalisté. Vyloučit, že Rudolfovi „pomohla na onen svět“ úplně neznámá osoba, však v tuto chvíli nemohli.

Po pečlivém ohledání místa činu a zajištění stop se pustili policisté do důkladného prověřování všech členů rodiny. Mezitím přišla lékařská zpráva. „U zemřelého došlo ke zhmoždění mozku na základě působení zevního tupého, mechanického násilí střední až značné intenzity, působící proti hlavě poškozeného,“ zněl její závěr.

Případ si tímto okamžikem převzala krajská morderparta. Událost byla kvalifikována jako těžké ublížení na zdraví, na základě kterého došlo k smrti poškozeného. Pitva také překvapivě prokázala několik starších zranění. Špatně srostlé kosti v těle zemřelého poukazyvaly na mnohačetné neléčené zlomeniny staršího data. Závěr lékařské zprávy tak přinesl svědectví o možném dlouhodobém fyzickém týrání mrtvého Rudolfa.

Bylo nutné stanovit časový snímek události. Poznatky o pohybu všech členů romské rodiny získávali kriminalisté postupně. Podařilo se jim poměrně brzy zjistit,

že celá rodina, tedy otec Dezider, manželka Mária a oba dospělí synové Ferenc a Štefan, odjeli ještě ve společnosti dvou mužů v pátek ráno za svými příbuznými. Do nepřítis vzdálené obce poblíž Kroměříže. Tuto informaci potvrdilo i několik nezávislých svědků. Pan Rudolf s nimi nejel. Zůstal sám v domě. „Chtěl odjet v sobotu ráno za kamarádem. Na ubytovnu, kde dřív bydlel,“ okomentoval tuto skutečnost Štefan. Dům na kraji vesnice tak měl o víkendů zůstat prázdný.

Kriminalisté zamířili na Kroměřížsko, vyslechnout příbuzné, u nichž byla rodina pana Dezidera na víkendové návštěvě. I když v mnoha situacích jsou příslušníci této komunity více než hovorní a projevující se spíše hlučností a značnou emotivitou, v tomto případě tomu tak nebylo. Mluvit se nikomu z početného příbuzenstva žijícího v jednom bytě, moc nechtělo. „No co, všichni povykládali, poveselili se a jinak se nic zvláštního nedělo,“ shrnula návštěvu příbuzných starší žena. Pozorným policistům ale neuniklo, že Romové něco tají. „Něco tady smrdí, nevěřím nikomu ani nos mezi očima,“ okomentoval situaci jeden z nich. „Zkusíme se poptat jinde.“ Štěstí kriminalistům přálo. „Tak prý sem v sobotu po poledni přijela sanitka,“ hlásil o několik hodin později zajímavý poznatek jeden z policistů. „Zvláštní, že si na to nikdo nevzpomněl,“ podotkl. „Půjdem se na to asi zeptat, chlapi.“ Obyvatelé bytu, kam kriminalisté zavítali ten den už podruhé, se kroutili jak hadi. Předstírali ztrátu paměti a trvalo poměrně dlouho, než „káplí božskou“. Doktora prý museli zavolat Deziderovi. Údajně se mu udělalo špatně a začal se chovat „ne-normálně“. „Víte, on to tak někdy má. Takové záchvaty,“ vysvětlila později kriminalistům jeho žena Mária. Ze záznamů v nemocnici kriminalisté zjistili, že Dezidera skutečně zdravotníci v ambulanci zdravotnického zařízení přijali a ještě téhož dne propustili. Neodjel už ale zpět na návštěvu k příbuzným, ale rovnou domů. Něco tady nehrálo. Kriminalistům, kteří postupně vyslechli celou rodinu, bylo jasné, že všichni lžou, „jak když tiskne“. Ale proč? „Tak jak to bylo doopravdy, kápněte božskou!“ spustil jeden z nich teď už z ostru na povedenou rodinku. „Nebo půjdete s námi,“ dodal ještě výhrůžně. „Víme toho už dost, abychom vás mohli všechny sbalit.“ Když pak jeho kolega shrnul, co všechno se jim podařilo z různých zdrojů během pár hodin zjistit, objevil se v očích přítomných najednou strach. Strach, který jim rozvázal jazyk. Vyšlo tak najevo, že u příbuzných nedaleko Kroměříže zůstala po celý víkend pouze matka Mária. Starší ze synů, Ferenc, přiznal, že od příbuzných odjel i s bratrem Štefanem a dalším kamarádem domů už v sobotu. „Měli jsme ještě nějaké vyřizování,“ dodal na vysvětlenou. Pak kriminalistům neochotně sdělil, že když dorazil domů, otec byl v kuchyni. S Rudolfem. Byl vzteklý, nadával na matku, že není doma a padlo pár vulgárních výrazů. Házel kolem sebe láhvemi a něco asi i rozbil! „Víte, otec je nemocný,“ snažil se syn omluvit otcovo agresivní chování. „A když má ten svůj záchvat, tak vyvádí,“ dodal. Pak pokrčil rameny. „Co bylo dál,

to nevím. Odjeli jsme i s bratrem pryč,“ ukončil svou výpověď. Dalo se mu ale věřit? Vyšetřovatelé postupně zmapovali přesný pohyb všech členů rodiny. Nevylučovali totiž, že by se skutku mohl dopustit i někdo jiný. Někdo mimo okruh rodiny. „Musíte znovu mezi sousedy. Třeba si někdo něčeho všiml,“ rozhodl šéf. Kriminalisté mapovali i pohyb samotného Dezidera. Skládali přesný časový snímek osudného víkendu. Hlavním podezřelým se jevil právě otec rodiny. Zjistili, že Dezider byl v sobotu večer v místním pohostinství a chtěl se tam najíst. „Nic jsem mu nedal. Byl úplně švorcový,“ ochotně informoval vyšetřovatele mladý obsluhující číšník. „Když nic nedostal, tak sice nadával, ale pak se zvedl a odešel,“ stručně popsal situaci. „Jsme u něj na to zvyklí,“ dodal ještě.

Kriminalistům se podařilo také najít svědkyni, která onu sobotu v podvečer navštívila dům pana Dezidera. „Dlužili mi peníze. Osm stovek. Měli je donést, ale pořád nic. Tak jsem šla k nim domů,“ vypovídala. „Doma byl jen pan Dezider?“ položil ženě policista konkrétní dotaz. „Asi ano, ale určitě to nevím.“ Pak se ale sousedka na chvíli zamyslela, jako by si na něco vzpomněla. „Na dvoře byl vlastně ještě ten jejich Rudolf. Ale spal na dvoře u kůlny, takže mě neviděl.“ Posléze se kriminalisté ještě dozvěděli, že z domu odešla ten den s nepořízenou. Bez peněz. A taky to, že se do domu vydala v neděli ráno znovu. „Ten chlap pořád ležel na břiše na dvorku vedle hromady dřeva. To už mi fakt začalo být divný, že se vůbec nehýbá, tak jsem se Dezidera zeptala, proč spí v takové zimě venku. A jestli není náhodou mrtvý.“

Kriminalista se přes vážnost situace neubráníl úsměvu. „Co jste se dozvěděla?“ dál se snažil z upovídání soudky vytáhnout co nejvíc informací. „No, řekl mi, ať se nestarám, že mi po tom nic není. Že prostě jen tvrdě spí. Tak jsem raději odešla. Peníze mi stejně nechtěl dát. Ať prý přijdu, až bude doma jeho žena,“ pokračovala. „Už jim nikdy nic nepůjčím,“ zakončila svědkyně svou výpověď. „Ale musí mi ty peníze vrátit, že jo?“ otočila se ještě žena na mladého kriminalistu s dotazem.

Postupné vyhodnocování stop a shromážděných poznatků posunulo zdlouhavé vyšetřování přece jen o kousek dál. Podezřelý Dezider byl nakonec, i přes tvrzení, že je duševně nemocný, obviněn z ublížení na zdraví s následkem smrti a putoval do vazební věznice. Kriminalisté vycházeli z toho, že nikdo jiný než právě on, se násilného jednání vůči zemřelému Rudolfovi dopustit nemohl. Jejich přesvědčení nahrávalo navíc i to, že obviněný Dezider již byl v minulosti pro násilné jednání soudně trestán.

A vyšetřování pokračovalo. Kriminalisté museli nezpochybnitelně prokázat, že obviněný je za smrt muže skutečně odpovědný. Ze zákona mu byla přidělena obhájkyň a začalo klasické „přetahování“ vyšetřovatel versus obhájce. Obviněný zpočátku jakoukoliv vinu popíral, pak tvrdil, že si nic nepamatuje a nakonec na radu obhájkyň odmítl vypovídat úplně. Na řadu přišly i znalecké posudky. Kromě posudku znalců z odvětví soudního lékařství byla stěžejní i prohlídka těla obviněného. Na jeho rukou experti odhalili četné oděrky, typické pro rvačku.

Kriminalisté také poodhalili tajemství „rodinného přítele“ Rudolfa. Deziderův syn Ferenc se s málomluvným mužem středního věku skamarádil před pár lety v ubytovně pro sociálně slabé. Začali se scházet pravidelněji. Rudovi po nějakém čase při skleničce pálenky nabídl, že může bydlet u nich. A taky svému novému kamarádovi slíbil, že si u nich vydělá peníze. Slušné peníze. Nikdo už nezjistí skutečné důvody jeho nabídky, podstatné bylo, že Rudolf, kterému Pán Bůh nenadělil příliš rozumu, ale zato široké srdce, nabídku přijal. Žil už několik let sám jako kůl v plotě a protloukal se, jak se jen dalo. Pro osamělého málomluvného muže to byla lákavá vidina lepšího živobytí v kruhu rodiny, která jej, jak se zdálo, přijala mezi sebe. Realita, jak se záhy ukázalo, byla zcela odlišná. Najíst mu sice dali, ale jídlo i střechu nad hlavou si musel tvrdě zasloužit. Každodenní dřinou od ranního úsvitu až do západu slunce. V jakémkoliv počasí. Nejčastěji štípal dřevo. Hromada polínek se neustále zvětšovala. Odkud se dřevo na dvoře vzalo a kam zase mizí, to Rudolfa nezajímalo. Dělal, co mu poručili a moc o tom nepřemýšlel. Občas uklízel na dvoře nebo kolem domu různé staré harampádí nebo nakládal kovový šrot na vozík. A to nejen bez nároku na finanční odměnu, ale taky bez slušného zacházení. Při sebemenším odporu nebo náznaku odpočinku následovalo bití, facky a kopance. A taky nocování na dvoře. V jakémkoliv ročním období. Někdy se ho zastala paní Mária, ale

nebylo to často. Bála se zloby svého despotického muže, který v domě vládl železnou rukou. Společnost tak Rudovi dělal povětšinu času jen pes pobíhající po dvoře. Tak to šlo několik let. Agresivita ze strany Dezidera se stupňovala. Sebemenší náznak nesouhlasu ze strany Rudolfa nemilosrdně trestal. Jeho záchvaty vzteku měly často podobu amoku. Bití a kopance byly na denním pořádku. „Jestli někde cekneš nebo se pokusíš utéct, zabiju tě!“ vyhrožoval často bránícímu se muži. O útěku však pan Rudolf zřejmě neuvažoval. Bral život takový, jaký je.

Agresivní praktiky svého muže nepřímou potvrdila nakonec i manželka obviněného, Mária. Prozradila, co se dozvěděla od Dezidera, když ho byla navštívit ve věznici. Sdělil jí, že v sobotu, když se vrátil od příbuzných, dal Rudovi dvě velké facky. A taky, že do něj párkrát kopl. „Můj manžel za to nemůže. Asi Rudo nedělal, co měl,“ hájila jej. Ze způsobu, jakým to policistům sdělila, bylo zřejmé, že se s podobnou situací zdaleka nesečkala poprvé. Všechno do sebe zapadalo. A tak mohli vyšetřovatelé postupně poskládat, co se v domě osudný víkend odehrálo. Dezidera překvapilo, že po jeho nečekaném příjezdu od příbuzných přistihl Rudolfa sedícího v kuchyni a rozzuřilo jej to k nepřičetnosti. Došlo k hádce. Po odchodu synů vyvekkl muže na dvůr, aby ho tam ztrestal. Drobný muž se marně bránil jeho fackám a kopancům. Po brutálním útoku zůstal svíjející se bolestí ležet mezi rozházeným dřevem a tam taky pomalu dohasínal jeho neradostný život.

Během vyšetřování vyšlo najevo, že se obviněný v minulosti léčil na psychiatrii. Bylo nutné odborně posoudit, zda byl v době činu příčetný a za svůj čin plně odpovědný. V případě, že by se prokázala vážná duševní porucha, zcela by to změnilo postavení obviněného v trestním řízení. Obviněný byl podroben znaleckému zkoumání několika znalců z oboru psychiatrie a psychologie. Závěr odborníků byl jednoznačný: „V době činu byl muž zcela příčetný a byl si plně vědom svého jednání.“ A další pasáž v lékařské zprávě překvapila nejen vyšetřovatele a obhájkyň, ale šokovala i příbuzné obviněného: „Muž je zcela zdrav, nikdy žádnou psychickou poruchou netrpěl a svou duševní nemoc před svým okolím celou dobu pouze předstíral.“ Proč to dělal, se mohli všichni pouze domnívat.

Nic nebránilo tomu, aby Dezider stanul, nyní již v postavení obžalovaného, před soudem. Jazyk se mu konečně rozvázal a za jeho výkon by se nemusel stydět ani herec národní scény. Tvrdošijně vše popíral, překrucoval a na svoji obhajobu uváděl, že je nemocný. Pokud byl konfrontován s konkrétní situací, pak mistrně předstíral výpadky paměti i duševní záchvaty. Jeho teatrální výstupy byly hodny udělení ceny Thálie. Přes zdlouhavý proces padl nakonec rozsudek. Že měl pan Dezider v úmyslu Rudolfa usmrtit a spáchat tak vraždu, se prokázat nepodařilo. Za ublížení na zdraví s následkem smrti však soudce obžalovanému vyměřil devítiletý trest odnětí svobody.

Vzhledem k protiepidemickým opatřením a brzké uzávěrce prosincového vydání Moravského seniora neručíme za to, že všechny akce budou opravdu konány v takové podobě, jak bylo avizováno. Děkujeme čtenářům za pochopení.

POZVÁNKY NA PROSINEC

Richard Pachman

Na adventní koncert Richarda Pachmana můžete vyrazit do Husova sboru v Olomouci v pátek 17. prosince od 19.00 hodin. Přijďte si poslechnout tohoto olomouckého rodáka a multifunkčního umělce a podpořit dobrou věc. Koncert je benefiční, na podporu pro Dětské centrum Chocerady. Na stejný koncert se mohou těšit i prostějovští fanoušci, a to v sobotu 18. prosince.

Modrobílé Vánoce

Modrobílé Vánoce můžete prožít ve Vlastivědném muzeu v Olomouci s výstavou modrotisku. Výstava se věnuje starému tradičnímu řemeslu, které bylo v roce 2018 zapsáno na seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Fenomén modrotisku je návštěvníkům prezentován prostřednictvím tvorby výtvarnice Antonie Dostálkové, jejíž „modrobílý svět“ je laděn vánočně. Výstava bude probíhat v Handkeho (Severním) sále v přízemí hlavní budovy VMO od 26. listopadu do 16. ledna.

Bella Italia! Dolce vita.

Na třetí koncert cyklu Hudební cesta kolem světa se můžete vydat již 3. prosince do Olomoucké Reduty. Atmosféra koncertu vás zavede do slunné Itálie. Sólista Jan Hudeček spolu s orchestrem Moravské filharmonie Olomouc, pod vedením dirigenta Jakuba Kleckera, zahrají díla českých i zahraničních velikánů, jejichž melodie prostě neodoláte. Těšit se můžete na skladby Bohuslava Martinů, Antonia Vivaldiho a dalších. Začátek koncertu je v 19.00 hodin a vstupenky můžete zakoupit v předprodeji.

Vánoční trhy v Hranicích

V letošním roce budou probíhat Vánoční trhy v Hranicích od 3. do 21. prosince na náměstí v Hranicích. Slavnostní zahajovací program včetně rozsvícení vánočního stromu startuje od 16.00 hodin. Těšit se můžete na koncert kapely Andělé na chůdách, ale i na Olgu Lounovou.

Čechomor Kooperativa Tour 2021

Všichni fanoušci jedinečné českomoravské hudební skupiny Čechomor, se mohou těšit na 5. prosince, kdy tato populární kapela, v rámci svého turné vystoupí ve společenském domě v Prostějově. Kapela,

kteří originálním způsobem interpretuje lidové písně se za třicet let své působnosti několikrát nejen osobně obměnila, na popularitě však rozhodně neztrácí. Koncert je naplánován na 19.00 hodin.

Kaktusový svět

Zapomenout na chvíli na předvánoční shon vám pomůže komedie Kaktusový svět v podání pražské Divadelní společnosti Háta. Na tuto úspěšnou komedii můžete zajít 7. prosince do Divadla Stará střelnice v Hranicích. Začátek je v 19.00 hodin.

Rudolf II.

Od 8. prosince si můžete v olomouckém Vlastivědném muzeu prohlédnout výstavu Rudolf II., kterou muzeum připravilo společně s projektem Putovnívýstavy. Zavítáte do časů Rudolfovy vlády, kdy se Čechy staly nejen císařskou rezidencí, ale i evropským kulturním a vědeckým centrem a na dvoře pobývali známí astronomové a vědci. Unikátní výstava podhalí mnoho tajemství ze života vladaře a představí i celou řadu zajímavých exponátů. Nejlákavější pozvánkou je ale to, že vás výstavou provede samotný digitálně oživený Rudolf II., který bude promlouvat z živých obrazů a velkoplošných projekcí.

Vánoce na zámku

Během celého prosince můžete navštívit v kapli na zámku v Přerově krásnou Vánoční výstavu. Obdivovat budete moct betlém řezbáře Bedřicha Zbořila, malovaný lidový nábytek, ale i vánoční baňky.

Zpívání koled

Tu pravou předvánoční atmosféru můžete prožít v sobotu 8. nebo ve středu 15. prosince na Hlavním náměstí ve Šternberku. Od 17.00 hodin se tu vždy budou zpívat Vánoční koledy.

Africké trhy v Hranicích

V rámci Vánočních trhů se můžete v sobotu 11. prosince od 10.00 hodin vypravit na Masarykovo náměstí na Africké trhy. Ochutnat a nakoupit budete moct skvělé tropické ovoce, které pro vás pěstují drobní ugandští farmáři. Všechno tak akorát zralé, zaručeně čerstvé a bez jakékoli chemie. V nabídce ale bude i sušené ovoce, čaje, koření ze Zanzibaru nebo džemy.

Vánoční prohlídky hradu Šternberk

Na adventní soboty jsou připraveny Vánoční prohlídky hradu Šternberk. V rámci prohlídek návštěvníci uslyší zajímavé informace o historii Vánoc, vánočních tradicích a zvycích, jak slavila Vánoce šlechta i prostý lid. Interiéry hradu doplní slavnostní vánoční výzdoba, betlémy, historické hračky a mnoho dalšího. Na dolním nádvoří hradu dotvoří atmosféru dřevěný betlém v životní velikosti. Hrad Šternberk bude otevřen v soboty 27. 11., 4. 12., 11. 12. a 18. 12. 2021. Otevírací doba je od 10 do 14 hodin.

Aneta Langerová

Do městského domu v Přerově zavítá ve středu 15. prosince v rámci svého turné populární zpěvačka Aneta Langerová. Na turné Dvě slunce aneb Jak krásné je být milován Anetu doprovází její kapela společně se smyčcovým triem. Koncert začíná v 19.00 hodin.

Vánoční trhy Olomouc

Olomoucké Vánoční trhy nabízejí i letos velmi rozličný sortiment dárkového zboží, bohaté občerstvení a hlavně pestrý kulturní program. Těšit se můžete na celou řadu koncertů a vystoupení, které probíhají každý den až do 24. prosince, kdy ve 22. hodin proběhne Půlnoční pod otevřeným nebem. Několikrát bude letos promítat vánoční kino a novinkou letošních trhů je speciální vyhlídka.

KULTURA V OLOMOUCKÉM KRAJI

Muzeum Komenského v Přerově

VÁNOCE NA ZÁMKU / 30. 11. 2021 – 9. 1. 2022

Muzeum Komenského v Přerově po nucené roční pauze navazuje na tradici vánočních výstav. Slavnostní zahájení výstavy Vánoce na zámku proběhne první adventní nedělí 28. 11. 2021 od 17.00 hodin v kapli přerovského zámku (Horní náměstí 1, Přerov). Výstava bude již tradičně prezentovat lidové zvyky a tradice, duchovní hodnoty křesťanských svátků. V roce 2022 představí vánočně vyzdobené lidové interiéry s bohatě malovaným nábytkem, keramikou a všemi náležitostmi, které k adventnímu období patří. Nebude chybět ani veřejností oblíbený Zbořilův betlém, opět v novém aranžmá. Atmosféru dokreslí kolekce baněk Slezské tvorby Opava prezentovaných na živých jedlích. Výstava potrvá od 30. 11. 2021 do 2. 1. 2022.

SPECIÁLNÍ VÁNOČNÍ DÍLNA PRO DOSPĚLÉ: NEZVYKLÉ BALENÍ DÁRKŮ

8. 12. 2021 / 16–18 hodin

Vánoční svátky jsou v dnešní době určené zejména dětem, ale Muzeum Komenského v Přerově připravilo akci i přímo pro dospělé. Během workshopu si účastníci budou moci vyzkoušet, jak zajímavým a nevšedním způsobem zabalit dárek, jak si poradit s nepravidelnými tvary nebo jak vyřešit nedostatek balicího papíru či izolepy. Každý si navíc odnese vlastnoručně vyrobenou dárkovou taštičku, kus originálního balicího papíru a naučí se z papíru složit ozdobnou 3D hvězdu. Dílna proběhne v historickém sále přerovského zámku (Horní náměstí 1, Přerov) od 16.00, rezervace prosím zasílejte na pokladna@prerovmuzeum.cz do 6. 12. 2021. Vstupné 40 Kč.

VÁNOČNÍ STROM PRO PTACTVO / 19. 12. 2021

Již tradiční adventní setkání s posezením, zpíváním koled a příjemnou atmosférou. Svařené víno pro dospělé, dobroty pro děti. Součástí programu je výroba krmení pro ptáky a zdobení vánočního ptačího stromu, tentokrát v přerovském parku Michalov. Konkrétní časy programu budou ještě upřesněny, sledujte proto webové stránky <https://ornis.cz/> nebo FB stránku Ornitologické stanice ORNIS. Jednotné vstupné 30 Kč.

Muzeum a galerie v Prostějově

MALOVANÉ NEBE / 2. 12. 2021 – 17. 4. 2022

Restaurované podmalby ze sbírek Muzea a galerie v Prostějově

Výstava poprvé za dobu historie prostějovského muzea představí kolekci podmaleb z jeho sbírek. Více jak stovka obrázků, které se do muzea dostaly většinou jako dary sběratelů, zahrnuje svojí šíří téměř všechny oblasti Čech a Moravy, kde podmalby vznikaly, zejména v průběhu 19. století. To bylo obdobím největšího rozmachu tohoto řemesla, které zaniklo na jeho konci s nástupem

nových technologií, zejména litografií a olejotiskem. Lidové obrázky na skle jsou jednou z nejsvráznějších forem výtvarného umění lidového prostředí. Byly vytvořeny jednou ze základních technik malby na sklo, a to tzv. technikou malby za studena, kdy se vynechává tepelná fixace barevné vrstvy. České země patřily v 19. století k jedné z nejproduktivnějších oblastí výroby obrázků na skle, ve které se rozvinuly různé regionální varianty lidového malířství. Zastoupeny jsou nejvýznamnější dílny ze střední Moravy, z okolí Brna, Žďanic, Českomoravské vysočiny, ale i Severní Moravy nebo podmalby ze Severních Čech, vyznačující se zrcadlovým pozadím. Podle těchto oblastí jsou i obrázky ve výstavě rozděleny a provázeny nezbytným podrobným výkladem. Texty jsou zaměřeny nejen na celou historii malování na skle a technologické postupy, ale také na průběh jejich záchrany, tedy restaurování.

Muzeum a galerie v Prostějově Galerie Špalíček

VÝSTAVA BETLÉMŮ / 25. 11. 2021 – 30. 1. 2022

Jako každoročně i letos nabídne prostějovské muzeum veřejnosti výstavu betlémů, která bude k vidění od 25. 11. 2021 do 30. 1. 2022. Po loňských papírových betlémech sběratele Stanislava Dostála budou letos k vidění dřevěné vyřezávané betlémy z dílen hned několika regionálních autorů. Jmenujme alespoň Břetislava Vávru, který bude vystavovat velký betlém sestávající z věrné kopie zámku Úsov a života v podzámčí nebo známého loštického řezbáře a recesistu Jaroslava Beneše. K nim se připojí jeden z našich nejvýznamnějších současných betlémářů – Bedřich Šilar z Lanškrouna, autor dřevěného pohyblivého betlému a mnoha dalších kolorovaných betlémů zasazených do kulis konkrétního prostředí. Druhá část výstavy bude zaměřena na ručně paličkovanou krajkou s tematikou Vánoc a narození Ježíše. Půjde převážně o práce přerovské paličkářky a výtvarnice Mileny Malinové a jejich žaček. Současně s nimi dostane v galerii místo i jedna z našich předních paličkářek, Jana Štefková z Vamberka, nositelka řady celostátních ocenění.

SLOUPEK KRAJSKÉ RADY SENIORŮ

Milí senioři, vážení čtenáři, nastal čas adventní, naše domovy opět brzy provoní vůně jehličí, vanilky a rozsvícené svíčky nám všem zažehnou v srdcích mír a klid. Štědrost a pohodu těch loňských vánočních svátků a následně celý rok ochromil nezvaný host Covid 19 a naším jediným společným a největším přáním bylo a je pevné zdraví. Naštěstí většina z nás již pochopila, že nic lepšího než vakcinace, kterou se zabývají lékaři a vědci na celém světě, zkrátka není a že očkování je zodpovědný přístup každého jedince, který se takto rozhodne, aby ulevil unaveným a vyčerpaným lékařům a zdravotníkům, nablokoval hospitalizační péči, kterou potřebují vážně nemocní, aby neohrozil sebe a své nejbližší a měl šanci přežít v případě nakažení. Jen zodpovědným přístupem a společným úsilím máme šanci vrátit se k normálnímu životu.

Skvělá spolupráce s redakcí

I přes všechna omezení se nám podařilo schválený plán vzdělávacích, sportovních a volnočasových aktivit splnit skoro beze zbytku. Díky vstřícnosti a skvělé spolupráci s redakcí Moravský senior jsem vás mohla o všech aktivitách Krajské rady seniorů informovat v pravidelném sloupku Krajské rady seniorů po celý rok. Vážení čtenáři, dovoluji mi touto cestou za nás všechny velmi poděkovat vydavateli a šéfredaktorovi panu Miloslavu Kyjevskému a jeho týmu a popřát jim pevné zdraví a spoustu spokojených a nadšených čtenářů. Komu něco uniklo v některém čísle, může se na našich webových stránkách www.krsol.cz podívat do archivu Moravského seniora a prolistovat tak některá starší čísla magazínu.

Co máme za sebou

Podařilo se nám uspořádat tři semináře FIT SENIOR za podpory Olomouckého kraje v rámci projektu preventivních aktivit. Přednášející medicínská ředitelka AGE CENTRA MUDr. Dagmar Malotová společně s Ing. Václavem Zatloukalem, krajským koordinátorem MPSV, představili tři zajímavá témata – malou školu epidemiologie, psychohygienu a jak žít v éře nových nemocí. Cílem bylo předat seniorům návod, jak cílevědomě upravovat životní styl a životní podmínky k minimalizaci nepříznivých vlivů a posilování duševní rovnováhy a psychické pohody. V měsíci listopadu vypravila Krajská rada seniorů dva plné autobusy natěšených seniorů na týdenní wellness pobyt do Hotelu MAS*** v Sezimově Ústí. A co je čekalo? Fantastický týden, skvělé jídlo, super program a výlety do okolí, odpočinek, příjemný personál, nová přátelství a v neposlední řadě „životabudič“ v podobě deseti procedur v ceně pobytu (masáže, terapie, relax). Krajská rada seniorů Olomouckého kraje děkuje ředitelství Hotelu MAS*** za celoroční, skvělou spolupráci. Společně s ředitelstvem Hotelu MAS*** již teď připravujeme termíny jarní nabídky pobytů v roce 2022, na které se můžete těšit. Pro bližší informace můžete již v lednu 2022 kontaktovat členku předsednictva KRS paní Jaroslavu Köhlerovou

na tel.: 732 208 050, která má pobyty v hotelu MAS*** na starosti a které touto cestou děkujeme. Nutno dodat, že tyto zájezdy a všechny ostatní, které pro vás KRS Olomouckého kraje během celého roku připravuje, jsou vámi, seniory, velmi oblíbené a plně obsazené.

Přesun konference

V měsíci prosinci KRS vždy plánuje výroční zasedání a konferenci, které se účastní členové a předsedové členských spolků. Ta letošní se z důvodu zhoršení situace v souvislosti s Covid 19 přesouvá na 20. ledna 2022. Předsednictvo Krajské rady seniorů Olomouckého kraje již teď zve všechny individuální členy a předsedy členských spolků, ale i případné nové zájemce o členství v KRS. Konference se bude konat 20. ledna 2022 od 9:00 v Domě u parku, Palackého 75/21 v Olomouci, pozvánky s programem vám budou všem zaslány. Pro bližší informace sledujte naše webové stránky www.krsol.cz

Krajská rada seniorů vyslovuje poděkování hejtmanství Olomouckého kraje a také všem partnerům za podporu a vstřícnost v letošním roce, bez které by aktivity KRS byly velmi těžko realizovatelné.

Závěrem bych chtěla vyslovit obrovské poděkování mému týmu, tedy předsednictvu KRS, který po celý rok aktivně připravuje velmi pestrý program pro seniorskou populaci v našem kraji na základě dobrovolnosti a bez nároku na honorář. Odměnou nám je vaše přízeň, bohatá účast a uznání.

Přání na závěr

Milí senioři, vážení čtenáři, k Vánocům patří také obdarování jeden druhého. Darujme si úsměv a vlídné slovo, protože ani jedno nás nic nestojí a přesto obojí má velkou sílu. Úsměv dokáže roztavit všechny chmury a každý kousíček ledu v našich srdcích a do všech starostí přináší světlo a naději.

Nechť kouzlo Vánoc projde vaším domovem a zanechá za sebou klid, pohodu a štěstí.

Milena Hesová
Předsedkyně KRS Olomouckého kraje
Místopředsedkyně Rady seniorů ČR
Poradkyně hejtmana

KRAJ PŘIPRAVUJE KONCEPCI KULTURY, KREATIVITY A PAMÁTKOVÉ PÉČE NA PŘÍŠTÍ ROKY

Od června letošního roku připravuje Olomoucký kraj ve spolupráci se zpracovatelskou firmou ONplan lab, s.r.o. a zástupci z řad odborné kulturní veřejnosti Konceptci rozvoje kultury, kreativity a památkové péče pro období 2022–2029. Kraj tímto dokumentem získá nástroj, pomocí něhož může v následujících sedmi letech lépe koordinovat rozvoj kultury a kulturních a kreativních odvětví na svém území. Připravovaná koncepce se skládá z analytické a návrhové části. Výstupem analytické části, která mapuje současný stav kulturního prostředí Olomouckého kraje a definuje jeho problémy a potřeby, je návrh nové podoby koncepce s vizemi a základními cíli rozvoje. Návrhová část pak bude obsahovat jednotlivá opatření a aktivity vedoucí k naplnění těchto cílů. K podobě analytické části se nyní mají možnost vyjádřit i zájemci z řad široké veřejnosti, pro které je dokument od 20. prosince do 12. ledna zpřístupněn online na webových stránkách Olomouckého kraje.

Do procesu tvorby koncepce byli postupně zapojeni aktéři z oblasti kultury, kulturních a kreativních odvětví i kulturního dědictví v kraji. Postupně vznikly dva poradní týmy, užší pracovní skupina a širší konzultační. Členy pracovní skupiny jsou především experti krajského úřadu a zástupci krajských zřizovaných organizací v oblasti kultury, ke spolupráci byli pozváni také vybraní členové neziskového sektoru a obcí. Představitelé širší kulturní veřejnosti se mohou zapojit prostřednictvím konzultační skupiny, která bude poskytovat zpětnou

**Promluv
do ní**

Koncepce kultury, kreativity
a památkové péče
Olomouckého kraje

vazbu k výstupům pracovní skupiny. Členové obou skupin se sejdou v lednu příštího roku na dvou společných workshopech, aby připravili teze pro vizi a cíle strategie. Zapojení široké škály aktérů kulturního dění napříč krajem do procesu přípravy umožňuje nejen lépe zmapovat jejich potřeby a zlepšit povědomí o možnostech jejich podpory, ale také vytvořit přehled o kulturním potenciálu Olomouckého kraje.

Za účelem zmapování kulturního prostředí v kraji proběhlo v uplynulých měsících rozsáhlé dotazníkové šetření v obcích a devět workshopů ve vybraných městech regionu, na které byli pozváni aktéři z oblasti kultury, památkové péče a kreativních průmyslů z řad veřejnosti. Ti zde dostali prostor sdílet příklady dobré praxe i výzvy, kterým ve svých regionech v oblasti kultury čelí. V rámci workshopů se tak otevřela diskuse nad rolí, kterou může Olomoucký kraj v rozvoji regionální kultury

a kulturního dědictví sehrát, i nad možnostmi finančních i nefinančních nástrojů, kterými v rámci své podpory disponuje.

Příležitost vyjádřit se k analýze a návrhu Koncepce má nyní i širší veřejnost. V rámci kampaně „Promluv do ní“ vyzývá Olomoucký kraj

všechny zájemce o budoucnost krajské kultury, aby do návrhu koncepce přispěli svými komentáři. Zpětnou vazbu k připraveným analytickým podkladům mohou podávat prostřednictvím online formuláře na stránce www.olkraj.cz/kulturni-koncepce, a to do 12. ledna 2022. **(okr)**

HEJTMANSTVÍ ZAVEDLO ENERGO LINKU. POMŮŽE LIDEM, JEJICHŽ DODAVATEL ZKRACHOVAL

Olomoucký kraj zřídil novou telefonní a e-mailovou energolinku. Proškolení pracovníci jejím prostřednictvím pomohou lidem, jejichž dodavatel energie ukončil činnost. Služba funguje v pracovní dny od sedmi do patnácti hodin a je určena pro všechny obyvatele regionu.

„Lidé, kteří se kvůli rozkolísanému energetickému trhu ocitli v nepříznivé sociální situaci, se mohou obrátit na pracovníky odborů sociálních věcí příslušných obecních úřadů a na kontaktní pracoviště úřadu práce,“ uvedl náměstek hejtmana Ivo Slavotínek.

Dotazy občanů budou zodpovídat i pracovníci energetického hospodářství Olomouckého kraje. Praktické rady

a návody nalezou zájemci také na webových stránkách Energetického regulačního úřadu www.eru.cz.

„Linka je primárně k dispozici občanům, kteří nemají přístup k internetu nebo nejsou v jeho používání zblhli do té míry, aby si sami potřebné informace dohledali,“ vysvětlil Jan Šafařík, náměstek hejtmana Olomouckého kraje. **(okr)**

ENERGOLINKA:

602 802 442 nebo 725 816 254

energolinka@olkraj.cz

*Děkujeme za spolupráci
Krásné Vánoce a do nového roku zdraví,
štěstí a osobní pohodu
přeje kolektiv Tana oční kliniky*

OČNÍ KLINIKA TANA evropská špička

Oční optika TANA je firma s tradicí, která sahá až do roku 2002. V roce 2002 jsme otevřeli provozovnu v „ušatém domě“ na Wellnerově ulici, ve spolupráci s předním oftalmologem, primářem MUDr. Iljou Šínem. V roce 2008 jsme se začlenili do TANA rodiny s oční klinikou TANA a v roce 2009 jsme se rozrostli o další pobočku optiky, tentokrát přímo v prostorách TANA oční kliniky na ulici Uhelná.

Náš tým očních optiků a optometristů se skládá z profesionálů, kteří pravidelně absolvují odborná školení a neustále se vzdělávají tak, abychom vám, našim pacientům a zákazníkům, nabídli tu nejlepší odbornou péči. Samozřejmostí jsou cesty do zahraničí na optické veletrhy, výstavy a přednášky.

www.tanaocniklinika.cz/o-nas/

PROVOZOVNA UHELNÁ, OLOMOUC
PROVOZOVNA HORNÍ LÁN, OLOMOUC
OČNÍ AMBULANCE TANA, PŘEROV
OČNÍ OPTIKY TANA

ANDRŮV STADION BĚHEM DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY: BYL TU I BICAN

V minulém díle našeho seriálu o Andrově stadionu jsme se zaměřili na osobnost Josefa Andera. Olomoucký obchodník a mecenáš místního sportu stál na konci 30. let za vzestupem jednoho místního klubu, který se za jeho podpory probíjalo do 1. ligy.

Od roku 1940 měla Olomouc moderní fotbalový stadion. Činnost na něm nebyla přerušena ani druhou světovou válkou. Němečtí okupanti dobře věděli, že sport lidem sebrat nemohou, neboť by v nich ještě více probudili hněv. A tak své zápasy na Andrově stadionu i nadále hrával SK Olomouc ASO. Dne 14. září 1941 se město stalo poprvé svědkem reprezentačního utkání. Byť slovo reprezentační je nutno použít v uvozovkách. Nacisté povolili existenci reprezentace Čech i reprezentace Moravy, a právě v Olomouci se tyto zemské výběry měly poctivě v historii střetnout. Že nešlo o žádný tuctový zápas, který měl ukojit davy lidí, ale o prestižní zápas, dokládá výčet jmen, které oba výběry do akce nasadily. Za reprezentaci Čech nastoupil například legendární útočník pražské Slavie Josef Bican. Moravský večerník v předvečer zápasu hrdě hlásal: „Andrův stadion se stane dějištěm utkání, jemuž se snad vyrovnají pouze těžké mezinárodní zápasy. Je to poprvé v dějinách olomouckého sportu, kdy je domácímu klubu svěřena k uspořádání tak velkolepá událost. Svědčí to o tom, že Haná a v prvé řadě Olomouc získaly v našem sportu to nejlepší jméno.“ V utkání zvítězila reprezentace Čech, která Moravu porazila 4:2. Sluší se ještě zmínit slova, která po utkání pronesl rozhodčí Beneda: „V prvé řadě se mi líbí váš krásný stadion, který bych si hned převezl do Českých Budějovic.“ Podle večerníku sledovala zápas rekordní návštěva více než 16 000 diváků.

Finále poháru již Olomouc měla, stejně jako zápas reprezentační. Chyběl již jen fotbal prvoligový a ten se

na Andrově stadionu poprvé odehrál týden po zápase Morava vs. Čechy. ASO se totiž po letech snažení probíjalo do Národní ligy, která se v okleštěném Protektorátu hrála. Poprvé se nejvyšší fotbalová soutěž v Olomouci na Andrově stadionu hrála 21. září 1941,

kdy soupeřem SK Olomouc ASO byli Bohemians Praha. A opět pro ilustraci zmiňme citaci z Moravského večerníku: „Dávné přání všech olomouckých sportovců je splněno, Olomouc má ligu a dnes poprvé v dějinách klubu bude v Olomouci sehrán první ligový zápas. Andrův stadion se stane dějištěm největší fotbalové události, neboť v tomto lig. zápase nepůjde jen o přátelské změření moravského a českého mužstva, ale o důležité ligové body.“

Zápas domácím příznivcům udělal radost tak napůl. ASO vedlo 4:0, nakonec ale bralo jen bod za remízu 4:4. Národní liga se v Olomouci hrála ještě tři sezóny, naposledy 1943/44, kdy ASO sestoupilo.

Andrův stadion nebyl během druhé světové války svědkem pouze sportovních klání. Využíván byl též nacistickou a protektorátní propagandou, a to zejména po smrti zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. A tak se 27. června 1942 na Andrově stadionu uskutečnila manifestace, na kterou, snad ze strachu, zamířilo dle dobového tisku až 60 000 lidí, kteří demonstrovali věrnost prezidentu Háchovi a Třetí říši. Na stadionu měl projev i protektorátní ministr Emanuel Moravec. Temná léta podtrhoval fakt, že stadion byl poprvé v historii přejmenován. Do konce války nesl od roku 1942 název Reinhard Heydrich Kampfbahn, tedy stadion Reinharda Heydricha. Na konci druhé světové války se pak fotbal na stadionu nehrál vůbec. Ustupující německá armáda plánovala z Olomouce vytvořit pevnost. Součástí obrany byl i stadion, který Němcům sloužil jako sklad munice. Krátce před úprkem německých vojsk z města byla tribuna stadionu vyhozena do povětří.

Tomáš Lašák

VÁNOČNÍ CUKROVÍ

Mandlové sušenky

3 vejce
130 g cukru moučka
1 vanilkový cukr
½ balení kypřicího prášku
50 g polohrubé mouky
50 g mandlových lupínků

Žloutky s oběma cukry důkladně vyšlehejte do pěny. Postupně přimíchejte mouku smíchanou s práškem do pečiva a opět vyšlehejte. Na závěr do těsta opatrně vmíchejte tuhý sníh z bílků. Těsto pomocí sáčku nebo lžičky rozdělte na plech na jednotlivé sušenky. Ozdobte je plátky mandlí a pečte na 170 °C do zlatova.

Citronové měsíčky

250 g hladké mouky
100 g cukru moučka
1 žloutek
150 g másla
šťáva z půlky citronu
čerstvá citronová kůra
Máslový krém:
150 g másla
1 žloutek
cukr moučka podle chuti
bílá čokoládová poleva

Všechny ingredience na těsto důkladně zpracujte a těsto nechte alespoň hodinu v chladu odpočinout. Vyválejte jej na tenký plát, vykrajte měsíčky a při mírné teplotě upečte. Máslo, žloutek a cukr důkladně vyšlehejte na hladký krém a vychladlé měsíčky jím slepte. Ozdobte polevou z bílé čokolády.

Zelené rohlíčky

190 g změkklého másla
60 g moučkového cukru
2 žloutky
200 g nesolených vyloupaných pistáciových oříšků
200 g hladké mouky
špetka soli
moučkový a vanilkový cukr
na obalení s namletými pistáciemi

Změkklé máslo utřete s cukrem do pěny a vmíchejte žloutky. Pistácie nasekejte úplně najemno nebo rozmixujte a zapracujte je spolu s ostatními ingrediencemi do těsta. Těsto nechte alespoň dvě hodiny odpočinout v chladu. Z těsta tvarujte malé rohlíčky a pečte je ve vyhřáté troubě na 200 °C asi 8 minut. Ještě horké rohlíčky obalujte ve směsi cukrů s rozemletými pistáciemi.

CO VÁM V ŽIVOTĚ UDĚLALO NEJVĚTŠÍ RADOST? UDĚLALI BYSTE NĚCO JINAK?

Eva Navrátilová, 90 let
Olomouc – Holice

- Tak, jak každé ženě, když se mi narodily děti. A teď mám největší radost z toho, když mě ráno nic nebolí.
- Já jsem spokojená, co bych změnila?

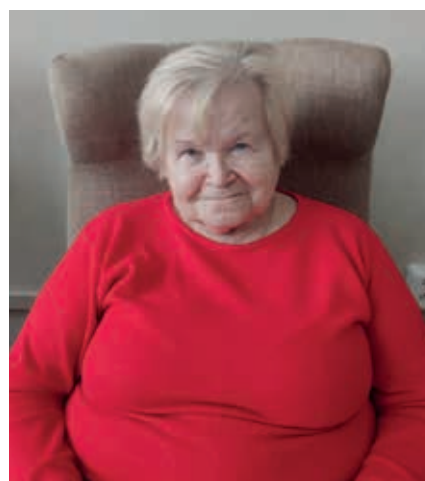
Ludmila Křížková, 77 let
Třebčín

- Největší radost jsem měla z narození syna. A mám radost, že jsem ještě relativně zdravá.
- Určitě jsem v životě udělala nějaké chyby, ale často jsem ani nevěděla, že je dělám. Tak to v životě chodí.

Jindřich Hofmeister, 80 let
Olomouc - Holice

- Největší radost mám, že chodím do Centra denních služeb. Je mi tu dobře, je o mě postaráno, nic mi nechybí.
- Nenapadá mě nic, co bych změnil.

Anna Dreiseitlová, 75 let
Olomouc

- Jako asi každá maminka jsem měla největší radost v životě z narození dětí.
- Nic bych neměnila, ani v životě, ani teď ne. Všechno je v pořádku.

PRIMÁŘ PETR BENEŠ: MÁM DOBRÝ POCIT, KDYŽ JE SPOKOJENÝ NEJEN PACIENT, ALE I RODINA

Petr Beneš je primářem Hospicové péče Caritas, která zajišťuje specializovanou mobilní hospicovou péči o umírající dospělé osoby v jejich domácím prostředí. Poskytuje péči lékařskou, ošetrovatelskou, sociální, psychologickou a duchovní. Službu poskytuje Charita Olomouc ve spolupráci s dalšími Charitami v Olomouckém kraji a Hospicem na Sv. Kopečku.

Pane doktore, proč jste se rozhodl studovat lékařství?

Bral jsem to asi jako výzvu, již od dětství jsem se snažil pomáhat lidem. Na základní škole jsem se účastnil různých soutěží v rámci Mladého záchranáře a již toto mě v tu dobu trošku formovalo. A protože mé studijní výsledky nebyly tak špatné, rozhodl jsem se pro lékařství. Rodinné zájemní mě v tomto podporovalo, ačkoliv nikdo z mých rodičů ani příbuzných lékařem není.

Proč jste si vybral onkologii?

Tak jako každý student lékařské fakulty, i já jsem chtěl být chirurgem – chtěl jsem být ten akční, ale v tu dobu na chirurgii místo nebylo. Prioritou pro mě bylo pracovat v Olomouci.

Zde mi nabídli místo na onkologii, což jsem bral doopravdy jako velkou výzvu a již tehdy jsem tušil, že tento obor bude mít velkou budoucnost a bude se dynamicky rozvíjet. Člověk si musí projít určitým určitým vývojem. Když jsem po škole nastoupil na praxi, myslím jsem si, že prostě budu zachraňovat lidi. Budu léčit a všechny vyléčím. Jenže posléze jsem zjistil, že to tak není. Nejdříve jsem začal nacházet uplatnění v kurativní péči – to znamená v péči nemocniční, kdy podáváme maximální péči pacientům vedoucí k vyléčení, ale posléze člověk zjistil, že jsou i pacienti, kterým se dá pomáhat, ale ne pouze tím, že jim dáváme maximální onkologickou léčbu. Že jim pomáháme v oblasti bolesti, zvracení, psychických problémů a dále. Proto jsem se kromě atestace stran kurativní léčby nebo stran onkologie ještě rozhodl udělat si atestaci z paliativní léčby.

Rozumím tomu tak, že jste se nejdříve věnoval onkologii a až později jste přišel na to, že paliativa může být taky zajímavá?

Přesně tak. K tomu ale člověk musí dle mého názoru dospět. Paliativní péči nelze dělat hned po škole, aniž by člověk ještě něco dalšího neabsolvoval. Chce to určitý vývoj. Ne, že by tam byl nějaký životní zlom, ono to nastupuje pozvolně, třeba když vás pacienti začínají oslovovat, jestli pro ně nemůžete udělat něco více v tom domácím prostředí. Postupně se to tak vyvíjí.

Jak byste popsal paliativní péči? V čem je specifická?

Paliativní péči bych popsal jako léčbu symptomů, protože v určitém stádiu onemocnění, ať už je to onkologické nebo nějaké jiné, nejsme schopni pacienta adekvátně léčit. Nedokážeme ho úplně vyléčit, ale můžeme mu dát podpůrnou léčbu, což znamená hlavně léčbu bolesti, zvracení, neklidu a dalších symptomů. Symptomatická léčba je na místě při ukončení onkologické léčby nebo jakékoliv další léčby, například u různých kardinálních selhání a tak dále. Specifické na ní je, že se jedná o péči nejen daného pacienta, ale prakticky celé jeho rodiny. Paliativní péče je komplexní. Nejedná se jen o péči lékaře, ale samozřejmě také zdravotních sester, sociálních pracovníků, duchovních, psychologů, eventuálně dalších.

Máte příklad dobře zvládnuté paliativní péče, třeba u konkrétního pacienta?

U této péče se dá velmi těžko odhadnout, jak dlouho bude trvat. Máme případy pacientů, u nichž si myslíme, že paliativní péče bude v řádu hodin, maximálně dnů. Ale když léčbu vhodně nastavíme a o pacienta komplexně pečujeme, jsme mnohdy překvapeni, že pacient žije delší dobu, klidně týdny a měsíce. To samé však platí i opačně, kdy předpokládáme, že pacient bude žít delší dobu, a toto nenastane. Lze to velmi těžko odhadovat a chce to určité zkušenosti.

Jste garantem Hospicové péče Caritas. Jak se vám tato práce vykonává a kde všude se v paliativní péči angažujete?

O tento obor se zajímám dlouhodobě a svou práci garantanta beru jako velkou výzvu. Mám dobrý pocit, když je spokojený nejen pacient, ale i celá rodina. Pacientům vysvětlujeme, že náš cíl není, aby byli úplně bez bolesti, toho nelze ani dosáhnout. Cílem je udělat bolest snesitelnější. Víím, že se pořád odkazují na bolest, ale je to nejčastější symptom, se kterým se u pacientů v konečné fázi života setkáváme. Kromě olomoucké Charity se angažujeme v nemocnici v Přerově a v Novém Jičíně. V nemocnici se jedná taktéž o paliativní péči, ale to je v rámci onkologické ambulance.

Za rozhovor poděkoval Šimon Hauser

SENIORŮ A HANDICAPOVANÍ POZNÁVAJÍ VE SLUŇÁKOVĚ PŘÍRODU

Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce nabízí lidem s nejrůznějšími zdravotními postiženími a seniorům prožitkovou prohlídku galerie Domu přírody Litovelského Pomoraví. V rámci projektu „Jsme v kontaktu (nejen s přírodou)“, který financuje Ministerstvo životního prostředí, se zaměstnanci centra snaží handicapovaným návštěvníkům a seniorům zprostředkovat fyzické i smyslové propojení s okolní přírodou.

Během letošního jara a léta Sluňákov zorganizoval a uskutečnil několik prohlídek pro handicapované osoby a seniory, při kterých účastníci poznávali tajemství přírody Litovelského Pomoraví i zákoutí uměleckých objektů v areálu Sluňákova. Poetické názvy prohlídek naznačují, pro koho byly určeny především; Putování za sluncem (pro osoby zrakově postižené a seniory), Ticho v Galerii (pro osoby sluchově postižené), Putování do nitra hory a zase ven (pro osoby s mentálním postižením). Účastníci prohlídek mohli využít všemožné pomůcky umocňující jejich prožitky – například trojrozměrné hmatové objekty, popisy objektů v Braillově písmu, hlasového průvodce nebo mapky pro vozičkáře. Vedoucí projektu Jiří Popelka k tomu dodává: „Pro naše návštěvníky se snažíme vytvářet příhodné podmínky úpravou obsahu, délky a formy prohlídek a využitím vhodných pomůcek. Propojení osob zdravotně postižených či jinak znevýhodněných a přírody blahodárně působí na jejich zdravotní stav a prohlubuje pozitivní působení prohlídek na kvalitu jejich života.“ Tyto vycházky se v příštím roce stanou běžnou součástí placené programové nabídky Sluňákova.

Během letošního podzimu a zimy budou mít zájemci možnost se podobných prohlídek zúčastnit, a to zcela

zdarma. Tým Sluňákova nabízí prohlídkový program přizpůsobený zájemcům a těší se na procházky podzimní přírodou provázenou zvuky a vůněmi krajiny pomalu ukládající se k zimnímu spánku.

Pro více informací a přihlášení se na prohlídku kontaktujte vedoucí projektu na telefonním čísle 585 388 206 či na e-mailové adrese jiri.popelka@slunakov.cz.

VZPOMÍNKA NA LETOŠNÍ ZÁJEZDY S KLUBEM SENIORŮ PEŠKOVA V OLOMOUCI

Foto: Jiří Stranyánek

POLITIKA

Myslím si, že politika je velké divadlo. A sice od roku 1997, kdy mě několik sponzorů festivalu Vivat vita odbylo s tím, že musejí dát peníze před volbami politickým stranám. Hrozně jsem se namíchl a začal obcházet politické mítinky. Oslovoval jsem představitele jednotlivých stran a prosil je o podporu festivalu a vytopených postižených kamarádů. Pomoc mi slíbil jen komunista Miloslav Ransdorf. Moc jsem mu nevěřil, měl jsem za to, že se zachová jako ostatní politici, kteří slibovali hory doly a nakonec z celé pomoci nic nebylo. Jako například republikán Miroslav Sládek. Ten si na mítinku v Olomouci ode mne vzal vizitku, řekl, že svoji má v autě a že mi ji pošle. Pak se se mnou nechal vyfotografovat u Sloupu Nejsvětější Trojice. No a už se neozval a nijak nám na festival ani na vytopené nepřispěl.

Pak mi u posudkové komise řekli, že vůbec nevdají, že zapomínám. Vždyť politici taky zapomínají, co řekli minulý měsíc a jaké za to berou peníze. A já bych na to chtěl invalidní důchod! To byla poslední kapka. Naštval jsem se tak, že jsem se přihlásil do diskusního televizního pořadu Kotel. Byl jsem nachlazený, vypil jsem totiž cestou ledovou limonádu, takže jsem hrozně chraptěl.

Ve studiu navíc bylo k zalknutí, necítil jsem se vůbec dobře. Když ke mně po delší době dorazil mikrofon, byl jsem vystresovaný a celý jsem se třásl. Lidi okolo mě mysleli, že mě trefí šlak. (Záznam pořadu dodnes visí na youtube...) Zeptal jsem se Sládka: „Kdy splníte své předvolební sliby?“ „Jaké sliby?“ vyjel na mě. „Sponzory na festival. Ale asi jste tlučhuba jako ostatní politici,“ nedal jsem se. A on, že mi nic neslíbil. „Tak to se tedy hluboce omlouvám, že jsem zapomněl, že jsem nemluvil s vámi, ale s Mr. Beanem, který vás v Olomouci zastupoval,“ kontroval jsem. Kamarádi se pochichtávali a říkali, že se fotografují ti praví: jeden vypadá jako Mr. Bean a druhý jako jeho bratr. Polovina lidí se začala smát, druhá polovina, která fandila Sládkovi, mi vyhrožovala. Do bytu kamaráda, u kterého jsem nocoval, mě musela odvézt policie. Ještě druhý den jsem se při cestě na nádraží pořád ohlížel, jestli na mě nečíhají nějakí sládkovci, kteří si to se mnou chtějí vyřídit. Ve vlaku jsem potkal dva cestující, kteří mi halasně gratulovali, jak jsem to Sládkovi pěkně nandal.

Pak ještě vyšel v novinách článek, že postižený nevěří politikům.

Asi to všechno mělo nějaký vliv, protože po čase se mi ozvali lidovci. A k nám domů přijel osobně Ransdorf. Měl cestu za lidmi, které poškodily povodně, tak se zastavil. Oznámil mi, že mi prostřednictvím sekretariátu strany přijde padesát tisíc; na festival i na vytopené. Eva mu nabídla sekanou.

K volbám chodím poctivě a vždycky se pak nestačím divit, jaké koalice vznikají. Chápu, že je spousta lidí otrávená a na celou politiku kašle. I na to mám básničku:

*Tři velmoci se perou a na Čechy dlabou.
Ti se mezi sebou perou
a oni se pod fousy smějou.
Jak v šípkovém království si připadám,
které se co čtyři roky vzbudí
a láká lidi na volební sliby.
Po volbách jdou v šípkovém království spát
a obyčejný lid nechají lumpy okrádat.
Lid se na náměstí baví,
když Mr. Bean říká,
že vládu nahází do Vltavy.*

I volby mají ovšem svá pozitiva. Politici například během kampaní rozdávají dárky. Takto jsme kdysi pro postižené získali od ODS počítače. A jeden bezdomovec mi říkal, jak je rád, že budou volby, protože se aspoň někdy pořádně nají a napije.

Skoro na každého politika jsem napsal básničku. Kamarád mi z nich udělal útlou knížečku, kterou jsem nazval Rána do hlavy. Tu jsem nabízel kamarádům a známým za třicet korun. „Copak jsem blázen? Za ránu do hlavy zaplatit třicet korun!“ rozčílil se jeden z nich. Já jsem vytáhl knížečku a všichni se rozesmáli a začali

ji kupovat. Nabídl jsem ji i několika politikům a dvěma prezidentům. Že jim dám Ránu do hlavy zdarma. Ochranka okamžitě zbystrila. A když jsem vytáhl básničky, byli z toho tak vykulení, že jednomu z nich spadly sluneční brýle. Podobně jsem to dělal se svou první knihou. Na knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě jsem Papíry na hlavu oficiálně předal exprezidentovi Václavu Klausovi.

Ten to očividně nepochopil a chvíli nato mi přinesl svou knihu, kterou na veletrhu podepisoval. Ještě jsem ho obšťastnil svou oblíbenou hádankou: Jaký je rozdíl mezi česnekem, viagrou a debilem? Česnek prodlužuje život, viagra pohlavní svěžest a debil schůze, porady a novoroční projevy. Navíc jsem to pronesl hanácky. Všichni okolo se chechtali, prodal jsem tehdy skoro všechny knihy, které jsem na veletrh přivezl.

Do politiky jsem se zapletl taky při stávce postižených před Ministerstvem práce a sociálních věcí kvůli S-kartám. Tam jsem ministrovi dal Papíry na hlavu a list papíru, na kterém bylo napsáno, že mám papíry na hlavu a nerozumím českým zákonům. Podle nich si lidé, kteří byli v evidenci úřadu práce před koncem roku 2010, mohli k podpoře přivydělávat. Ti, co se přihlásili po 1. lednu 2011, už nesměli. Kvůli tomu vznikly dvě kategorie nezaměstnaných občanů, z nichž jedna je před druhou zvýhodněna. To je protiústavní. Poté, co jsem pamflet předal, jsem do mikrofonu vysypal další hádanku: „Jaký je rozdíl mezi vašimi reformami a opiem? Žádný, všechno je to vývar ze zkažených makovic!“ Lidé pod pódiem se začali smát a ti, co mě znali, na mě pokřikovali jménem. Takže po skončení stávky se na mě vrhla česká, slovenská i polská média a musel jsem dávat rozhovory. Původně se mi na stávku do Prahy vůbec nechtělo, ale nakonec jsem byl Evě

vděčný, že mě tam poslala. I proto, že jsem tam prodal hodně knížek. Navíc se zanedlouho onen hloupý zákon o nezaměstnaných změnil. Snad jsem na tom měl svou trošku zásluh.

Pak jsme jedno léto vyrazili autobusem do Chorvatska. Už jsme se blížili k moři, když najednou vidím u silnice billboard, ze kterého na mě hleděli Topolánek, Langer a ještě kdosi z ODS a napsal hlásal: Jen zde nás pusťte k vodě. Nejdřív mi to v autobuse nevěřili, říkali, že už z té politiky blbnu. Pak ale billboard uviděli i ostatní kamarádi a byli z toho v šoku. Ani na dovolené v zahraničí nám nedají pokoj. Shodli jsme se na tom, že větší pitomost jsme v životě neviděli.

Určitě si mnozí z vás pamatují kauzu řidiče Smetany, který namaloval politikům na předvolebních plakátech tykadla. A skončil za to ve vězení. Málem jsem dopadl podobně. Před velkou plakátovací plochou, kde byly předvolební plakáty, mě zastavila jedna známá paní, jestli bych jí prodal a rovnou podepsal svoji knihu. Rád jsem vyhověl. Vytáhl jsem knížku a propisku. Ta ale nechtěla psát. Neměl jsem po ruce žádný papír, tak mě nenapadlo nic lepšího než ji rozepsat na plakátech. Přímo nad hlavou jednoho z politiků, kterému tak vznikly jakési pokroucené rohy. Kolem šel právě policista a ihned mě sebral, že musím jít na služebnu, kde sepíšeme protokol. Cestou jsme potkali další dva uniformované. Ten můj jim vysvětloval, co se stalo, a oni se začali smát: „To přece nemyslíš vážně? Radši se ho hned zbav a nedělej mu reklamu na tu jeho knížku. Jak by to vypadalo, kdybys zavřel postiženého, který má papíry na hlavu, za to, že si rozepisuje tužku. To by lidi naštvalo ještě víc než ten Smetana.“ Tak mě teda pustil.

Příběh s názvem Politika je z knihy R. Kuchaře a Z. Chalupové Ještě žiju

ROŠTA KUČAŘ K VÁM PŘIJEDE BESEDOVAT

Rostislav Kuchař (1959) se vyučil zedníkem. V 19 letech propadl lešením a prodělal těžký úraz. Od té doby je zdravotně postižený. Přestože jeho stav je vážný, dokázal vždy něco dělat. Pracoval jako hlídač, uklízeč, vrátný.

Po léta organizoval v Olomouci festival zdravotně postižených písničkářů Vivat vita. S novinářkou Zitou Chalupovou napsal tři knihy (Papíry na hlavu, 2010 a 2020, Uklízeč a ředitel, 2012, a Ještě žiju, 2017, všechny nakladatelství Burian a Tichák, Olomouc). Jsou to příběhy z jeho někdy nelehkého, jindy dost komického života. Shrnují jeho vzpomínky a příhody zdravotně postižených, mezi nimiž Rošťa prožil mnoho let a jimž také často pomáhal. Mnohé z nich jsou neuvěřitelné, někdy veselé, jindy absurdní, někdy i dojemné a smutné. Rošťa vzpomíná na svá pracovní

místa, na období, kdy pořádal Vivat vita. Připomíná také sametovou revoluci a první léta po ní, v posledním dílu pak současnost. Zdravotně postižení jsou ve všech knihách líčeni jako lidé, kteří žijí, pracují, baví se a cítí stejně jako lidé zdraví. I mezi nimi se najdou poctivci a podvodníci, lidé schopní i neschopní. Všechny tři knihy ilustroval grafik a kreslíř Vít Stanovský.

Rošťa se svými knihami vyhrál několik soutěží, naposledy šlo o soutěž Šikovné ruce seniorů, kterou pořádalo Výstaviště v Lysé nad Labem.

V současné době jezdí po klubech seniorů na Olomoucku a pořádá zde bezplatné besedy.

Senioři tuto iniciativu vítají, čtení z knih je vždy pobaví. Kontakt pro zájemce: kucharrosta@seznam.cz, tel.: 739 504 524.

Ráda bych poznala hodného a pohodového přítele, nekuřáka a abstinenta do 70 let z Olomouce. Jsem vdova 68/57 s velkou chutí do života. Společné vycházky a výlety do přírody, i na kole, kulturu, tanec. Později poznávání krás naší vlasti, dovolené a wellness autem i vlakem společně s mojí známou dvojicí přátel. Již nechci být sama, roky utíkají. Kontakt SMS: 732713513.

Vdova z Olomouce hledá kamaráda a přítele, se kterým si budeme mít co říct. Pokud má rád přírodu a chalupaření, je to velké plus. Věk do 75 let. Prosím SMS, tel.: 608 548 547.

Jsem muž 60/179 a hledám blondýnku 50–60 sportovně založenou. S vyřešenou minulostí k vážnému vztahu. Jsem kutil. Jinak výlety, kolo, tenis, hory a moře. Olomouc a okolí. Tel.: 775 520 824. Libor.

Muž 64/175/79 v důchodu, nekuřák, abstinents. Hledá příjemnou ženu k vážnému seznámení. Olomouc a blízké okolí. Telefon 732 474 982.

Rád se seznámím se ženou přiměřeného věku. Muž po sedmdesátce. Nebýt sám! Jevíčko a okolí. Telefon 702 890 558.

Žena 65/172 z OL zkouší touto cestou v této složité době poznat příjemného, spolehlivého společníka – nekuřáka do 70 let – z OL se smyslem pro humor. Záluby – autovýlety, kulturní vyžití, cestování. Vyřešená minulost a vlastní zázemí podmínkou, vl. auto výhodou. NE – společné soužití. SMS na telefon 702 362 931.

Na procházku a pro kamarádkové posezení v cukrárně, kavárně, apod. hledám příjemnou, zdravou a solidní paní kolem 75 let, která mě přesvědčí, že i v našem věku můžeme být ještě šťastní. E-mail: k.simak@post.cz.

Muž 67/188/90 bez závazků hledá obyčejnou ženu z Ol. a blízkého okolí, jen vážně, společné výlety, auto a záze-
mí mám, 775 944 266.

Muž sportovní postavy ve věku 62 let, 183/79, hledá ženu okolo 55, štíhlou, jen z Olomouce, na společné trávení volného času, výlety, kulturu, vycházky atd. Tel.: 776 323 476, prosím zpočátku jen SMS, děkuji Mirek.

70/169, rozv. nekuřák hledá ženu pro vzájemnou oporu a trvalý vztah. Mám rád přírodu, památky, procházky a výlety. Nejraději Hranice na Moravě a okolí. Zn. tel.: 775 479 271.

Samota je moc zlá, moc mne trápí! Hledám hodného muže bez lží a podvodů, ale bohužel takový se ještě nenarodil. Abstinents, nekuřák nad 175 cm, z vesnice, k přistěhování. Od 65–72 let. Okolí pouze Olomouc, Prostějov, Konice, Litovel. Jsem ženská veselá, milá, fér, ženská do každého počasí. Mobil: 724 378 934.

70/169, rozvedený nekuřák hledá ženu pro vzájemnou oporu a trvalý vztah. Mám rád přírodu, památky, procházky a výlety. Nejraději Hranice na Moravě a okolí. Zn. tel.: 775 479 271.

Hledám ženu ve věku 50–60 let, sportovně založenou s vyřízenou minulostí. Zn: výlety, hory, cyklistika a moře. Jsem pro vážný vztah. Telefon 773 554 220.

Oslovuji důchodkyně s malým důchodem a drahým bytem. Hledám spolubydlící do rodinného domku nebo kamarádku, která by ke mně jezdila. Je mi 72 let. Telefon 739 348 922. Zn. Kyjovsko.

72 letá hledá obyčejného, laskavého muže, kterého by si mohla vážít. Nehledám namyšleného sexuálního maníaka. Telefon 519 321 421.

61/96/189 ženich hledá nevěstu. Jen vážný sňatek možný. Romantik, milující hudbu všech směrů. Malíř. Ve dvou se to lépe táhne. Kontakt pouze poštou: Vít Grúz, P.O.B – 74, Za Bankou 3, 690 02 Břeclav

Ráda bych se seznámila s hodným mužem z Prostějova a okolí. Jsem vdova, 65 roků. Prosím napište nebo volejte na tel.: 728 862 782.

74/165/55 rozvedený bez závazků by se rád seznámil s milou ženou. Jen vážně, žádný flirt. Na věku moc nezáleží, ale na povaze ano. Olomouc, Prostějov a okolí. V případě zájmu pište SMS na tel.: 702 479 332.

Využijte služeb naší seznamky a podejte si BEZPLATNĚ inzerát.

Inzerát zašlete poštou na adresu:
Moravský senior, z. s., Táboritů 237/1
Bělidla, 779 00 Olomouc
nebo e-mailem: redakce@moravskysenior.cz
do předmětu uvést „Seznamka“

POZN: Zasláním inzerátu dáváte souhlas se zpracováním vašich osobních údajů pro účely zveřejnění těchto informací v rámci Seznamky.

Vyluštěte tajenku a soutěžte o věcné ceny. Znění tajenky posílejte do 10. 12. 2021 na adresu Moravský senior, z. s., Táboritů 237/1, Olomouc, 779 00, nebo e-mailem na adresu office@moravskysenior.cz. Nezapomeňte uvést celou svoji adresu a telefonní číslo, abychom vás o výhře mohli informovat. Vyluštění tajenky můžete posílat i jako SMS na tel.: 725 190 555.

POMŮCKA: ADRA, AENEAS, ANATOL, OIL	OLEJ ANGLICKY	ČÍSLOVKA ŘADOVÁ ŽEN. ROD	KRÉM	OPOJNÁ LÁTKA		MOBILNÍ TELEFON HOVOR.	OPRACOVAT SEKYROU	KRABIČKA POSLEDNÍ ZACHRANY ZKR.	SLOVNÍ POMOC	OPORA		TRESKOVITÁ ŘÍČNÍ RYBA	VÍŘENÍ	CHVÍLE KLIDU	KOLIZNÍ NORMA ZKR.					
HORO- LEZECKÁ POMŮCKA					VLHKO						CITOSLOVCE ŠLEHNUTÍ									
JIHO- EVROPAN					PRAŽSKÁ FIRMA Kladné ELEKTRODY						NĚMECKÝ ZÁPOR ZÁHADY									
1. DÍL TAJENKY															ELEKTRICKÁ POŽÁRNÍ SIGNALI- ZACE ZKR.					
	MUŽSKÉ JMÉNO ŘECKÉHO PŮVODU	HOŘKÝ NEALKOHOL. NÁPOJ PITÍ						ALKOHOL. RYŽOVÝ NÁPOJ ZÁPOR					CHEM. ZN. SELENU JEMNÉ							
STARÉ ČESKÉ ZÁJMENO			ČES. BÁSNÍK VLADIMÍR ??? PRYČ						JEDNOTKA ENERGIE			HOSP.-TECH. PRACOVNÍK NETEČNÝ PLYN								
NÁPOVĚDA						INICIÁLY ZÁVODNÍKA ENGEHO				HRDINA TROJSKÉ VÁLKY										
VÝZVY											INICIÁLY HEREČKY BALZEROVÉ		OPATŘIT SEDLEM	VĚDECKO- TECHNICKÁ SPOLEČNOST ZKR.						
ZNAČKA OHÝBANĚHO NÁBYTKU				VOJENSKÉ JIDELNÍ MISKY	SLADKO- VODNÍ RYBY										NÁDOBA U STUDNY					
PŘEDNÍ ČÁST VOZU			NÁZEV HLÁSKY L VOZKOVO CITOSLOVCE													PŘEMÍSTO- VAT V RUCE				
2. DÍL TAJENKY																	KORZO	SNÍŽENÝ TÓN E ORG. PRO OSV. PALES.		
	CITOSLOVCE PLAŠENÍ	PŘEKOTNÉ VYBÍRÁNÍ VKLADŮ DVORANA										OPAK NAD			JAKÁ SLOVEN.					
INICIÁLY ZPĚVÁKA STŘIHAVKY			CHEM. ZN. KREMIKU POHYB VZDUCHEM			VYTVÁŘET ZRNA	ŽENSKÉ JMÉNO 3. 1.	INICIÁLY SPISOVA- TELE NEFFA	VELKÁ KUCHYNSKÁ NÁDOBA			ROLOVACÍ ZÁVĚSY OXID UHELNATÝ								
ZIMNÍ DOPLŇKY					VZNIK SVATBA					CO										
CITOSLOVCE NECHUTI				KONZUMACE EXPRES. RADIOAK- TIVNÍ PLYN							INICIÁLY HEREČKY MUTI LIŠEJ		ZVUK TROUBENÍ Z TOHOTO MÍSTA							
	ZIMNÍ MĚSÍC	SMĚR VÝVOJE PSACÍ POTŘEBY						SPOJKA POLEDNÍ JÍDLO SLOVEN.				EKONOM. ODD. ZKR. INIC. REŽIS. LIPSKÉHO		ŽLUTO- HNĚDÉ BARVIVO SLOVEN.	PLACENÉ JÍZDY					
ÚŘAD PRÁCE ZKR.			CHUŤ ZASTAR. SEMITA						MRCHO- ŽRAVÝ PTÁK PRVNÍ ŽENA											
3. DÍL TAJENKY																				
SOUHVĚZDÍ						OPAK PRAVÝCH							SKLADBA PRO DVA HLASY							
KONŠEL						PRVNÍ MUŽ							HUMANI- TÁRNÍ OR- GANIZACE							

Řešení z minulého čísla: Šťastný úsměv je svátek obličejů. **Výherci z minulého čísla:** Marie Čiháčková, Mohelnice; Renata Švestková, Uničov; Yveta Navrátilová, Šternberk

Online leták

Každý týden pro Vás chystáme nový leták, ve kterém najdete akční zboží za nízké ceny. Abychom Vám jeho prohlížení ještě více ulehčili, připravili jsme si pro Vás i jeho **online verzi**, se kterou můžete mít o našich produktech **přehled opravdu kdykoli a kdekoli**.

Videorecepty

Vymyslet, co pro sebe nebo rodinu v týdnu či o víkendu navařit, bývá někdy těžší než sportování. Ale nemějte obavy! Jednou týdně pro Vás natáčíme videorecepty, se kterými získáte nejen **novou inspiraci**, ale i jednoduché řešení pro celou Vaši rodinu.

@ Newsletter

Někdy člověk nestíhá – ani v životě, ani v práci. To nejzajímavější od nás ale vždy dostanete i do svého e-mailu, na který Vám posíláme nejen **aktuální katalog**, ale i samotné **PŘÍBĚHY** našich potravin.

Soutěže

Velmi často také pořádáme různé soutěže, ve kterých můžete získat hodnotné ceny, **třeba poukazy na nákup**. Radost z nakupování tak může být rázem větší!

Sociální sítě

Pro všechny fanoušky sociálních sítí máme nejen Facebook, ale i Instagram a YouTube, na kterých naleznete všechny aktuální informace.

Sledujte, co je u nás nového, aby Vám nic neuniklo!

